

RP 7/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 25 § i Finlands grundlag samt vallagen och 9 § i partilagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att grundlagen, vallagen och partilagen ska ändras. Riksdagsvals-systemet ska enligt förslaget revideras så att valdistrikten för uträkning av valresultatet bildar ett valområde som omfattar hela landet. De röster som varje parti och andra kandidatuppställare har fått i samtliga valkretsar ska enligt förslaget räknas samman och antalet riksdagsmandat ska fastställas på basis av det röstetal som kandidatuppställaren har fått i hela landet. Kandidatuppställarna får riksdagsmandat i valkretsarna i samma förhållande som de får röster i respektive valkrets.

Det föreslås att en landsomfattande röstspärr på tre procent införs. Detta innebär att endast kandidatuppställare som fått minst tre procent av de röster som avgetts i hela landet kan få riksdagsmandat.

Valkretsindelningen föreslås bli oförändrad. Liksom för närvarande ska röstningen ske så att de röstberättigade röstar på kandidater i den egna valkretsen. Kandidater ska

fortfarande ställas upp enligt valkrets. Antalet riksdagsledamöter som väljs från varje valkrets fastställs enligt samma grunder som hittills.

Förslaget innebär att partierna inte längre får ingå valförbund inför riksdagsval. Å andra sidan får valmansföreningar som har bildats i olika valkretsar bilda en gemensam lista.

Enligt förslaget kan ett parti få partistöd om det inte passerar den landsomfattande röstspärren men får minst två procent av alla röster som avgetts i landet.

De föreslagna ändringarna innebär en omstrukturering av vallagen. De materiella förslagen i propositionen avser emellertid enbart riksdagsval.

De föreslagna ändringarna gäller inte riksdagsval som förrättas i landskapet Åland.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft så att de kan tillämpas vid riksdagsvalet 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Det proportionella valsättet	4
Utredningar om möjligheterna att förbättra proportionaliteten	4
Partistöd.....	5
2.2 Internationell utveckling och lagstiftning	5
Det proportionella valsättet	5
Partistöd.....	6
2.3 Bedömning av nuläget	6
Det praktiska förverkligandet av proportionaliteten.....	6
Partistöd.....	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 Alternativ	7
Valområdesmodeller	7
Röstspärr.....	7
Fördelningen av mandat mellan valkretsarna	7
3.3 De viktigaste förslagen.....	8
Allmänt.....	8
Uträkning av valresultatet	8
Fördelning av kandidatuppställarnas riksdagsmandat mellan valkretsarna.....	8
Röstspärr.....	9
Förbud mot valförbund.....	9
Gemensamma listor.....	9
Vissa särdrag i det föreslagna valsystemet.....	9
Partistöd.....	9
Omstrukturering av vallagen	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4.1 Samhälleliga konsekvenser	10
4.2 Ekonomisk konsekvenser.....	10
4.3 Konsekvenser för myndigheterna	10
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	10
5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	11
DETALJMOTIVERING	12
1 LAGFÖRSLAG	12
1.1 Grundlagen.....	12
1.2 Vallagen	12
1.3 Partilagen	21
2 IKRAFTTRÄDANDE	21
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	21
LAGFÖRSLAG	22

Lag om ändring av 25 § i Finlands grundlag.....	22
Lag om ändring av vallagen	23
Lag om ändring av 9 § i partilagen.....	30
BILAGA	31
PARALLELLTEXT	31
Lag om ändring av 25 § i Finlands grundlag.....	31
Lag om ändring av vallagen	32
Lag om ändring av 9 § i partilagen.....	50

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Det proportionella valsättet och indelningen i valkretsar infördes i Finland redan genom 1906 års lantdagsordning och vallag. Lantdagsordningen förutsatte att landet indelades i minst 12 och högst 18 valkretsar. Vid det första lantdagsvalet som förrättades 1907 var valkretsarna 16 till antalet. I detta avseende har valsystemet bibehållits i det närmaste oförändrat till våra dagar.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens II regering (19.4.2007) reviderar regeringen valsystemet för riksdagsvalet så att det proportionella valsättet kan genomföras så bra som möjligt och på lika grunder i olika delar av landet och så att också riksdagens regionala representativitet kan garanteras så bra som möjligt. Valsystemet revideras utgående från den nuvarande valkretsindelningen. Reformen utgår från ett system med valområden som omfattar hela Finland och som innefattar ett förbud mot valförbund i riksdagsval. I regeringsprogrammet nämns målsättningen att reformen ska vara genomförd senast vid riksdagsvalet 2015.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Det proportionella valsättet

De centrala principerna för Finlands valsystem framgår av grundlagens 24 och 25 §. Enligt dessa paragrafer består riksdagen av tvåhundra riksdagsledamöter, som väljs för fyra år åt gången. Riksdagsledamöterna väljs genom direkta, proportionella och hemliga val. Alla röstberättigade har lika rösträtt. För riksdagsval är landet med beaktande av antalet finska medborgare indelat i minst tolv och högst arton valkretsar. Utöver detta bildar landskapet Åland en egen valkrets för val av en riksdagsledamot. Rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval har registrerade partier och ett i lag bestämt antal röstberättigade.

Vallagen (714/1998) innehåller närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, uppställande av kandidater, valförrättning och valkretsar.

Vid Finlands riksdagsval innebär det proportionella valsättet dels politisk proportionalitet och dels regional representativitet. Politisk proportionalitet innebär att varje politisk gruppering får så många riksdagsmandat som dess understöd i valet förutsätter.

Begreppet regional representativitet (regional proportionalitet) innebär att riksdagsledamöterna ska representera landets olika regioner. Avsikten med indelningen i valkretsar är att garantera den regionala representativiteten. Landet delas in i valkretsar och från varje sådan valkrets väljs så många riksdagsledamöter som det i valkretsen boende antalet finska medborgare förutsätter. Avsikten är att den politiska proportionaliteten ska förverkligas separat i varje valkrets.

Utredningar om möjligheterna att förbättra proportionaliteten

Sedan 1906 års valreform har det pågått en diskussion om att förverkliga proportionaliteten i praktiken. Redan då förekom det missnöje med att proportionaliteten inte förverkligades tillräckligt väl. Förutsättningarna för att förbättra proportionaliteten har under olika tider utretts i flera repriser. Frågan utredes på 1930-talet av en kommitté under ledning av Ragnar Furuhjelm (KB 1937:7) och i början av 1960-talet av kommittén för revidering av vallagstiftningen (KB 1964:A 14). Frågan om förverkligande av proportionaliteten behandlades 1975 av arbetsgruppen för utveckling av vallagstiftningen (JM:s lagstiftningsavdelnings publikation 13/1975) och av kommissionen för revision av vallagarna 1988—1989 (KB 1989:38). Också kommissionen för kodifiering av vallagarna har behandlat frågan om förverkligande av proportionaliteten (KB 1997:15).

År 1998 förutsatte riksdagen i två repriser att regeringen utreder proportionalitetsproblemen vid riksdagsval och vid behov bere-

der sådana ändringar i vallagstiftningen som dels stärker proportionaliteten och dels förhindrar en splittring av det politiska fältet (RSv 89/1998 rd och RSv 262/1998 rd).

Grundlagstuskottet anser det vara viktigt att den politiska och även den regionala proportionaliteten förverkligas vid riksdagsval och anser att en bättre genomförd proportionalitet kan bidra till att förbättra politikens trovärdighet och öka medborgarnas intresse för valen (GrUB 5/1998 rd och GrUB 10/1998 rd).

Under Paavo Lipponens II regering utredes frågan om det proportionella valsättet av Valkommissionen 2000 (KB 2001:8) och under Matti Vanhanens II regering av Demokrati 2007 -kommittén (KB 2005:1).

Valkommissionen 2000 bedömde fem olika modeller för förbättring av riksdagsvalens proportionalitet. Alternativen var ett utjämningsmandatsystem, ett valområdessystem, ett röstspärrsystem, ändring av valkretsindelningen och en övergång från d'Hondts metod till St. Lagües metod. Kommissionen lade inte fram något egentligt förslag till vilken modell som skulle väljas. Det största understödet bland kommissionens medlemmar fick emellertid valområdessystemet även om det också kritiserades för att vara komplicerat. Eftersom enighet inte uppnåddes konstaterade Lipponens II regering att det under den valperioden inte var möjligt att hitta en lösning som tillfredsställde samtliga parter.

Inte heller Demokrati 2007 -kommittén lade fram något förslag till ändring av valsystemet. Kommittén ansåg det emellertid vara viktigt att valsystemet var begripligt från väljarnas synpunkt. Enligt kommittén är det viktigt att valresultatet motsvarar folkets vilja, dvs. att det är tillräckligt proportionellt. Framför allt ska valsystemet trygga den regionala representativiteten och stödja förhållandet mellan väljarna och deras företrädare. Väljarna ska ha en så klar uppfattning som möjligt om vem eller vilka som företräder dem.

Under Matti Vanhanens II regering överlämnade valområdeskommissionen, som dryftat frågan om revidering av riksdagsvalsystemet i enlighet med regeringsprogrammet, sitt betänkande till justitieministeriet 24.4.2008 (KB 2008:2).

Partistöd

Enligt partilagen från år 1969 (10/1969) betalas partistöd till partier med riksdagsmandat.

I partilagens 9 och 9 a § föreskrivs om statsunderstöd för partiverksamhet samt om övervakningen av fördelningen och användningen av statsunderstödet. Enligt de gällande bestämmelserna betalas inte understöd till andra partier än sådana som har fått mandat i riksdagen.

År 2009 beviljade statsrådet på ansökan de partier som var representerade i riksdagen understöd dels för politisk verksamhet och dels för informationsverksamhet och kommunikation. I statsunderstöd beviljades 180 000 € för varje riksdagsmandat. Av understödet för politisk verksamhet skulle partierna betala en viss andel för stödjande av partiets kvinnliga medlemmars politiska verksamhet och en andel för partiets distriktsorganisationers verksamhet.

2.2 Internationell utveckling och lagstiftning

Det proportionella valsättet

Alla valsystem har problem med koordineringen av den politiska proportionaliteten och den regionala representativiteten. Det finns inga direkta lösningar som kunde förbättra proportionaliteten i vårt system. En omständighet som försvårar en jämförelse mellan andra länders valsystem och Finlands speciella valsystem är att vårt innehåller element av både partival och personval.

I valsystemen räknas valresultaten i allmänhet på en enda nivå. Väljarna röstar på kandidater och kandidatlistor i sin egen valkrets. Representanterna väljs i allmänhet separat från varje valkrets. Med denna typ av valsystem är det svårt att uppnå en god regional representativitet och samtidigt förverkliga proportionaliteten i fråga om fördelningen av mandaten mellan partierna. För att lösa detta problem använder man i många länder en metod där valresultaten räknas på två eller tre nivåer. Genom att räkna valresultaten på flera nivåer kan man samtidigt trygga proportionaliteten i fördelningen av mandaten mel-

lan partierna och en god regional representativitet.

I många länder med ett proportionellt valsätt används en röstspärrar för att för att förhindra att proportionaliteten genomförs fullt ut. Syftet med röstspärren är att partisystemet inte ska splittras i en mängd små partier. En lagstadgad röstspärr är lättare att förstå än en dold röstspärr. Nivån på röstspärren varierar från land till land.

I valområdeskommissionens betänkande ingår en jämförande översikt över förverkligandet av proportionaliteten och användningen av röstspärrar.

Partistöd

Enligt Europarådets parlamentariska församlings rekommendation 1516/2001 om finansiering av politiska partier ska statens finansieringsandel beräknas i förhållande till det politiska stöd som partiet åtnjuter. Det politiska stödet ska bedömas utifrån objektiva kriterier, såsom antalet röster eller antalet riksdagsmandat, och å andra sidan göra det möjligt för nya partier att komma med i politiken och konkurrera under rättvisa förhållanden med mera etablerade partier.

Venedigkommissionen (Venice Commission) har uppmärksammat frågan om lika möjligheter i fråga om officiell finansiering av partier och kampanjer. Kommissionen har betonat att offentliga medel inte kan begränsas endast till partier som är representerade i parlamentet, utan snarare bör omfatta även politiska aktörer som representerar en betydande del av väljarkåren och som ställer upp kandidater i val.

Också Europarådets grupp av stater mot korruption GRECO (Group of States against Corruption) uppmärksammar små partiets ställning i den utvärderingsrapport gällande Finland som organisationen godkände vid sitt plenum i december 2007. Rapporten innehåller rekommendationer om ökad insyn i och effektivare övervakning av den politiska finansieringen. Rapporten uppmärksamgör också de finska myndigheterna på de ovan nämnda rekommendationer och synpunkter som framförts av Europarådet och Venedigkommissionen.

2.3 Bedömning av nuläget

Det praktiska förverkligandet av proportionaliteten

Antalet riksdagsledamöter som väljs från en valkrets bestäms på basis av antalet i Finland bosatta finska medborgare som hör till valkretsen. Det finns stora variationer i valkretsarnas invånarantal. Exempelvis vid 2007 års riksdagsval valdes 34 riksdagsledamöter från den största valkretsen, dvs. Nylands, medan sex ledamöter valdes från Norra Karelen respektive Södra Savolax valkretsar. På grund av skillnaderna i valkretsarnas storlek är variationerna mellan valkretsarna betydande när det gäller s.k. dolda röstspärrar.

Med en dold röstspärr avses den beräknade andel av rösterna i en viss valkrets som ett parti måste få för att få minst en kandidat invald. Exempelvis i Nylands valkrets räcker en knappt tre procents andel av hela valkretsens röster för ett riksdagsmandat medan det i Södra Savolax valkrets krävs en andel på ca 14 procent av rösterna för ett mandat.

Proportionaliteten förverkligas varierande i olika delar av landet och sämst i de små valkretsarna. Variationerna i valkretsarnas dolda röstspärrar försätter väljarna i små och stora valkretsar i en ojämlig ställning. Som exempel kan nämnas att en röst för ett litet parti i en liten valkrets har en klar sämre effekt än en röst för samma parti i en stor valkrets. I små valkretsar är det sålunda ändamålsenligt för små och medelstora partier att ingå valförbund. Inför de senaste valen ingick också de stora partierna valförbund i de minsta valkretsarna.

Från väljarnas synpunkt kan användningen av valförbund innebära att skillnaderna mellan de olika alternativen suddas ut. Särskilt problematiska kan valförbund anses vara i situationer där de partier som har ingått valförbund står långt från varandra i ideologiskt hänseende.

Partistöd

Partistöd beviljas endast partier som är representerade i riksdagen. I detta avseende är systemet med partistöd inte helt förenligt med de internationella rekommendationerna.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att förnya riksdagsvals-systemet så att det proportionella val-sättet genomförs så fullständigt och enhetligt som möjligt i landets olika delar. Samtidigt är syftet att bevara riksdagens regionala re-presentation. Dessutom är avsikten att med hjälp av röstspärrar förhindra en splittring av det politiska fältet.

Partistödssystemet utvecklas så att stöd kan beviljas partier som vid riksdagsval fått en röstandel som är skälig stor men inte räcker för ett riksdagsmandat.

3.2 Alternativ

Valområdesmodeller

Den politiska proportionaliteten kan för-bättras på många olika sätt, t.ex. genom val-områdessystem, system med utjämnings-mandat eller genom ändringar i sättet för ut-räkning av valresultatet. I enlighet med re-geringsprogrammets riktlinjer baserar sig denna proposition på valområdessystemet.

Valområdessystemet innebär att den poli-tiska proportionaliteten mellan partierna och övriga kandidatuppställare förverkligas på valområdesnivå. Kandidatuppställaren får så-lunda riksdagsmandat inom ett valområde som består av en eller flera valkretsar. En valkrets får å andra sidan i ett sådant system det antal mandat som tillkommer det på basis av invånarantalet. Detta innebär att valområ-des-systemet samtidigt förverkligar både den politiska proportionaliteten och den regionala representationen. Olika modeller för val-områdessystemet har bedömts och närmare jämförts i valområdeskommissionens betän-kande.

Valområdeskommissionen anser att den politiska proportionaliteten vid riksdagsval bäst kan förverkligas så att hela landet bildar ett valområde när valresultatet räknas. Detta innebär att antalet riksdagsmandat fastställs på basis av det röstetal som kandidatuppstäl-laren fått i hela landet.

Den regionala representationen kan enligt kommissionens åsikt bäst tryggas genom den nuvarande valkretsindelningen. Från varje valkrets ska liksom för närvarande väljas det antal riksdagsledamöter som antalet invånare i valkretsen förutsätter. Kandidaterna ställs upp valkretsvis. Enligt förslaget ska väljarna liksom för närvarande rösta på kandidater i den egna valkretsen. Kommissionen gjorde den bedömningen att bibehållandet av val-kretsindelningen kommer att säkerställa ock-så ett rimligt förhållande mellan antalet välja-re och antalet riksdagsmandat.

Enligt kommissionens åsikt utgör den mo-dell som beskrivs ovan en naturlig helhet. Den innebär att varje röst får samma effekt oberoende av i vilken valkrets den getts. Mo-dellens funktion påverkas inte av förändring-ar i befolkningsunderlag och kommunindel-ning.

Röstspärr

För att förhindra splittring av det politiska fältet kan valområdesmodellen kombineras med en landsomfattande röstspärr. Utan en lagstadgad röstspärr skulle den beräknade dolda röstspärren för ett valområde som om-fattar hela landet bli tämligen låg, dvs. 0,5 procent.

En landsomfattande röstspärr kan också kombineras med en regional röstspärr. På detta sätt skulle det för ett parti eller en an-nan kandidatuppställare som fått en betydan-de andel av rösterna i en valkrets vara möjligt att trygga ett eller flera mandat, även om dess andel av rösterna inte skulle nå upp till den landsomfattande röstspärren. En regional röstspärr skulle gynna en politisk rörelse som har ett betydande stöd i ett valdistrikt. En re-gional röstspärr kan å andra sidan anses för-sämra vals-systemets överskådlighet som en helhet.

Fördelningen av mandat mellan valkretsarna

Olika metoder kan användas för att mellan valkretsarna fördela mandat som kandidat-uppställarna fått inom valområdet. Valområ-deskommissionen har behandlat två metoder, metoden med s.k. dubbel proportionalitet och

Hare-Niemeyer -metoden med olika tillämpningar.

Båda systemen innebär att partiernas mandat fördelas mellan valkretsarna så att den politiska proportionaliteten relativt väl förverkligas på valkrets nivå.

Båda metoderna har den svagheten att de är svårbegripliga. Det är inte lätt att presentera systemen på ett enkelt sätt och inte heller att omsätta matematiska formler i lagtext.

Enligt kommissionens åsikt är Hare-Niemeyer -metoden den klarare av de båda alternativen och i sitt betänkande föreslår kommissionen därför att den tas i bruk med en tillämpning som innebär att partiernas sista mandat fördelas i den ordning som decimaltalsdelen av deras jämförelsetal anger.

3.3 De viktigaste förslagen

Allmänt

Det föreslås att riksdagsvals systemet ändras så att valresultatet fastställs på basis av de röstetal som kandidatuppställarna fått i hela landet. Valkretsarna ska sålunda för uträkning av valresultatet bilda ett valområde som omfattar hela landet, med undantag för landskapet Åland.

Vidare föreslås att en landsomfattande tre procents röstspärr införs. Endast en sådan kandidatuppställare kan sålunda få riksdagsmandat vars röstetal i hela landet passerar den föreslagna röstspärren.

Det föreslås att i grundlagen görs de ändringar som justeringen av vals systemet förutsätter. De närmare bestämmelser som revideringen av riksdagsvals systemet förutsätter ska enligt förslaget tas in i vallagen.

I partilagen föreslås bestämmelser som innebär att partistöd kan beviljas också partier som fått en skälig andel av rösterna vid ett val men inte något riksdagsmandat.

De föreslagna ändringarna gäller endast riksdagsval. I propositionen föreslås inga ändringar i bestämmelserna om riksdagsval i landskapet Ålands valkrets.

Uträkning av valresultatet

När resultatet av riksdagsval räknas utgör alla valkretsar, med undantag för landskapet

Ålands valkrets, ett enda valområde. När hela landets resultat räknas ut ska enligt förslaget de röster sammanräknas som varje parti och kandidatuppställare fått. På så sätt förverkligas proportionaliteten på landsnivå.

Förslaget innebär att valkretsindelningen förblir oförändrad. Antalet riksdagsledamöter som väljs från en valkrets kommer sålunda fortsättningsvis att fastställas på basis av antalet finska medborgare som är bosatta i valkretsen. Kandidaterna ställs upp valkretsvis och väljarna ska liksom för närvarande rösta på kandidater i sin egen valkrets.

Det antal riksdagsmandat som kandidatuppställarna får i hela landet ska enligt förslaget liksom för närvarande räknas ut enligt d'Hondts metod. Jämförelsetalen räknas så att kandidatuppställarens första jämförelsetal är det röstetal som den fått i hela landet medan det andra jämförelsetalet är hälften och det tredje jämförelsetalet är en tredjedel av det första jämförelsetalet, och så vidare.

Slutligen ställs alla jämförelsetal i storleksordning. De 199 största jämförelsetalen anger hur många riksdagsmandat varje kandidatuppställare får.

Fördelning av kandidatuppställarnas riksdagsmandat mellan valkretsarna

Enligt förslaget ska de riksdagsmandat som valresultatet ger partierna och andra grupper (mandatgrupper) fördelas mellan valkretsarna med tillämpning av Hare-Niemeyer -metoden.

De mandat som en mandatgrupp fått ska fördelas mellan valkretsarna i samma förhållande som mandatgruppens röstetal i hela landet fördelar sig mellan valkretsarna. För varje mandatgrupp räknas valkretsvis ut ett decimaltal som anger dess antal mandat i respektive valkrets.

Decimaltalet räknas ut så att mandatgruppens röstetal i valkretsen divideras med dess röstetal i hela landet varefter decimaltalet multipliceras med det antal mandat som mandatgruppen fått i hela landet, enligt följande

$$\begin{array}{r} \text{Mandat-} \\ \text{gruppens} \\ \text{mandatantal} \\ \text{i} \\ \text{valkretsen} \end{array} = \frac{\begin{array}{r} \text{Mandatgruppens} \\ \text{röstetal i} \\ \text{valkretsen} \end{array}}{\begin{array}{r} \text{Mandatgruppens} \\ \text{röstetal i hela} \\ \text{landet} \end{array}} \times \begin{array}{r} \text{Mandat-} \\ \text{gruppens} \\ \text{mandatantal} \\ \text{i hela landet} \end{array}$$

I varje decimaltal (t.ex. 4,9809) ingår en heltalsdel (4) och en decimaldel (9809). *Heltalsdelen* anger hur många riksdagsmandat mandatgruppen får från valkretsen direkt. Om alla mandat inte blir fördelade på basis av heltalsdelarna ska de återstående mandaten fördelas mellan valkretsarna i den ordning som *decimaldelarna* anger.

Som bilaga till denna proposition fogas ett exempel på hur fördelningen av mandat mellan valkretsarna i praktiken skulle ske. Exemplet bygger på röstetalen vid 2007 års riksdagsval.

En korrekt tillämpning av Hare-Niemeyer-metoden förutsätter iakttagande av vissa särskilda regler om mandatfördelningen mellan valkretsarna i speciella situationer som beräknas förekomma sällan. I detaljmotiveringen redogörs närmare för dessa särskilda regler.

Röstspärr

I propositionen föreslås att en landsomfattande tre procents röstspärr införs. Endast kandidatuppställare som får minst tre procent av rösterna som avgetts i hela landet kan få riksdagsmandat. Med den nuvarande röstningsaktiviteten på ca 70 procent kommer den föreslagna röstspärren att ligga på ca 85 000 röster.

Förbud mot valförbund

Det föreslås att partierna inte längre ska få ingå valförbund inför riksdagsval. Det valsysteem som föreslås innebär att det inte längre finns något behov att ingå valförbund för att förverkliga den politiska proportionaliteten.

Gemensamma listor

Enligt förslaget får också i olika valkretsar bildade valmansföreningar och gemensamma listor höra till en gemensam lista. I detta avseende kan gemensamma listor sålunda jämföras med partier.

Vissa särdrag i det föreslagna valsystemet

Det föreslagna valsystemet innebär att resultatet av riksdagsval fastställs på landsnivå. Enligt förslaget ska sålunda Helsingfors valkretsnämnd fastställa valresultatet för hela landet i stället för att det såsom nu är fallet fastställs valkretsvis. Valresultatet kan följaktligen överklagas först efter att Helsingfors valkretsnämnd har beslutat fastställa det.

Om valresultatet rättas eller om det bestäms att valet ska förrättas på nytt i någon valkrets, måste valresultatet för hela landet räknas om. Detta innebär att valresultatet kan ändras också i andra valkretsar.

Partistöd

I propositionen föreslås att partistöd inom ramen för statsbudgeten kan beviljas också ett parti som vid senast förrättade riksdagsval har fått minst två procent av de röster som avgetts i hela landet. Avsikten med förslaget är att trygga verksamhetsförutsättningarna för partier som inte fått något riksdagsmandat. Fördelningsgrunden för stödet är röstetalen som dessa partier fått i det aktuella riksdagsvalet.

Inga ändringar föreslås i fördelningsgrunderna för partistöd till riksdagspartierna.

Omstrukturering av vallagen

I vallagen föreslås vissa strukturella ändringar. Enligt förslaget bibehålls den nuvarande indelningen av lagen dels i kapitel med gemensamma bestämmelser (I avdelningen) och dels i kapitel med bestämmelser om respektive val (II avdelningen).

I 9 kap. föreslås nya bestämmelser om riksdagsval. De bestämmelser om kommunalval som föreslås bli upphävda tas in i 11 kap. och bestämmelserna om Europaparlamentsval föreslås bli intagna i 12 kap. Till

följd av ändringarna föreslås nya paragrafer i kapitlen om respektive val. Detta leder till justeringar också i 7 kap. som innehåller allmänna bestämmelser om uträkning och fastställande av valresultat.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Samhälleliga konsekvenser

Förslaget innebär en förbättring av den politiska proportionaliteten vid riksdagsval. Det motsvarar sålunda den representativa demokratis grundtanke, dvs. att resultatet av riksdagsval ska ge en optimalt rättvisande bild av den vilja som de röstberättigade medborgarna uttrycker genom att rösta. Den föreslagna modellen för uträkning av valresultatet innebär att väljarnas röster har samma vikt oberoende av i vilken valkrets de har avgetts. Förtroendet för valsystelet beräknas bli starkare om väljarna upplever att deras röst får större betydelse för valresultatet.

Valsystelet blir klarare genom förbudet mot valförbund vid riksdagsval, eftersom väljarna då vet att deras röst tillfaller just den kandidatuppställare som de vill ge sin röst. Detta kan inverka positivt på röstningsaktiviteten.

Förslaget att fastställa en landsomfattande röstspärr är avsett att förhindra splittring av det politiska fältet. Å andra sidan kan en röstspärr i någon mån försämra små partiets ställning. Införandet av den föreslagna röstspärren beräknas inte påverka partiernas nuvarande styrkeförhållanden. Röstspärren kan inte heller hållas så hög att den ominstgör nya politiska aktörers möjligheter till valframgångar.

Med tanke på valsystelet som en helhet är det skäl att observera att valresultatet kommer att räknas ut på olika sätt för olika val. Det föreslagna sättet att räkna resultatet för riksdagsval kan anses vara mera invecklat än det nuvarande systelet.

Enligt förslaget kan partistöd beviljas också andra än riksdagspartier. Förslaget förbättrar sålunda verksamhetsförutsättningarna för partier som blivit utan riksdagsmandat men har fått en skälig andel av rösterna.

4.2 Ekonomisk konsekvenser

Den föreslagna ändringen av riksdagsvalsystemet förutsätter information och utbildning av valmyndigheterna. Detta kräver ekonomiska resurser, i synnerhet då de första riksdagsvalen enligt det nya systelet ska förättas.

Den föreslagna ändringen innebär att resultaträkningssystemet av valdatasystelet måste förnyas i sin helhet. Detta medför kostnader på uppskattningsvis 300 000—500 000 euro.

Ändringen av grunderna för betalning av partistöd beräknas inte orsaka några betydande kostnader. Exempelvis vid 2007 års riksdagsval fick inte ett enda parti en andel på mellan två och tre procent av hela landets röstetal. Det är emellertid skäl att i statsbudgeten för 2015 ta in ett anslag för partistöd till sådana partier.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Förslaget innebär att Helsingfors valkrets-nämnd får ökade uppgifter i anslutning till uträkning av valresultatet. De övriga valkrets-nämndernas uppgifter kommer å andra sidan att minska i motsvarande mån.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Justitieministeriet tillsatte 1.6.2007 en kommission med uppgift att bereda ett förslag till revidering till riksdagsvalsystemet i enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet för Matti Vanhanens II regering. Kommissionen överlämnade 24.4.2008 sitt betänkande till justitieministeriet (Revidering av valsystelet för riksdagsval. Valområdeskommissionens betänkande. KB 2008:2).

I betänkandet föreslog kommissionen ett valsystelet som innebär att hela landet ska bilda ett valområde när valresultatet räknas. Dessutom föreslog kommissionen att det inför en landsomfattande röstspärr på 3,5 procent samt en valkretsvis röstspärr på 12 procent.

Regeringen beslöt fortsätta beredningen av ärendet, likväl med utgångspunkten att den landsomfattande röstspärren är 3 procent och att någon valkretsvis röstspärr inte över huvud taget införs. Den fortsatta beredningen av propositionen har skett vid justitieministeriet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Justitieministeriet har bett 38 myndigheter och samfund inkomma med yttranden om valområdeskommissionens betänkande. Det inkom sammanlagt 27 yttranden.

I nästan alla yttranden anses det att kommissionens arbete har ett viktigt syfte. Enligt merparten av yttrandena är kommissionens förslag är behövliga och motiverade. Endast några få remissinstanser motsätter sig förslagen.

Merparten av remissinstanserna anser det vara motiverat att förbättra proportionaliteten med valområdessystemet som utgångspunkt.

Av partierna anser Finlands Socialdemokratiska Parti r.p. att det system som kommissionen föreslår är mindre överskådligt än det nuvarande och att det är svårbegripligt för väljarna. Enligt partiets åsikt innebär regeringsprogrammet en avgränsning av kommissionens mandat. Dessutom anser partiet

att de tidigare utredningar som gjorts i ärendet borde ha beaktats. Svenska Folkpartiet r.p. anser för sin del att valområdessystemet borde genomföras så att flera valområden inrättas i stället för ett enda landsomfattande valområde. Dessa partier som motsatte sig kommissionens förslag ansåg också att proportionaliteten borde förbättras genom ändring av valkretsindelningen.

Remissinstanserna förhåller sig huvudsakligen positivt till en valkretsvis röstspärr. Uppfattningarna om vad som är en godtagbar röstspärr varierar. I merparten av yttrandena anses det att en röstspärr på 3,5 procent är väl hög. Fyra remissinstanser motsätter sig införandet av en röstspärr.

I nästan alla yttranden anses det vara motiverat att förbjuda valförbund.

Inte en enda remissinstans motsätter sig att partistödet utsträcks till registrerade partier som inte får något riksdagsmandat men som nog får en två procents andel av rösterna i hela landet. I några remissvar anses det å andra sidan att också detta krav är alltför högt.

I samtliga yttranden anses det att kommissionens förslag gällande riksdagsvals-systemet måste behandlas i grundlagsordning. I några yttranden konstaterades det vara skäl att göra en noggrannare rättslig bedömning av förslagen särskilt med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Grundlagen**

25 §. Riksdagsval. För tydlighetens skull föreslås i 3 mom. ett omnämmande av att kandidatuppställningen sker valkretsvis. De röstande ska sålunda även i framtiden rösta på den egna valkretsens kandidater.

Det föreslås att valsystemet ändras genom en bestämmelse i det nya 4 mom. om att valresultatet bestäms utifrån det antal röster som kandidatuppställarna har fått i hela landet. För rösträkningen bildar valkretsarna sålunda ett enda valområde som omfattar hela landet med undantag av landskapet Åland. Riksdagsvalet ska sålunda inte längre vara proportionellt på valkretsbasis utan proportioneliteten ska avse hela landet.

I momentets andra mening föreslås en bestämmelse om en nationell röstspärr. Endast de partier och andra kandidatuppställare som har fått minst tre procent av samtliga röster i hela landet ska få riksdagsmandat. Med avgivna röster ska även i detta sammanhang avses godkända röster på samma sätt som enligt bestämmelserna om val av republikens president i 54 § i grundlagen.

Den bedömningen har gjorts att den föreslagna röstspärren på tre procent kommer att förebygga en splittring av det politiska fältet. En väsentligt högre röstspärr gör det svårt för nya politiska grupper att få säte i riksdagen medan en lägre röstgräns inte tillräckligt effektivt hindrar en splittring av det politiska fältet. Förslaget bedöms inte påverka det nuvarande styrkeförhållandet mellan partierna.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, kandidatnomineringen, valförordningen och valkretsarna utfärdas genom vanlig lag enligt lagförbehållet i 5 mom. Övergången till ett enda valområde som omfattar hela landet vid uträkningen av valresultatet samt införandet av en lagbestämd röst-

spärr är sådana omständigheter som hör till grunderna för valsystemet och som därför ska regleras i grundlagen. Närmare bestämmelser som den föreslagna revideringen förutsätter tas in i vallagen.

1.2 Vallagen

31 §. Myndighet som behandlar kandidatansökningar. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. Enligt momentet ska den valkrets nämnd som inom sin valkrets har det största antalet i Finland bosatta finska medborgare behandla den *anmälan* som avses i 125 § och som avser en gemensam lista som har gjorts upp av de valmansföreningar som har bildats i de olika valkretsarna.

Behandlingsordningen i fråga om en ansökan som gäller en gemensam lista som har gjorts upp av de valmansföreningar som har bildats i de olika valkretsarna är i praktiken den att samtliga valkrets nämnder först avgör kandidatansökningarna i enlighet med 1 mom. Därefter ska den valkrets nämnd som enligt 2 mom. behandlar den anmälan som gäller den gemensamma listan fatta beslut i frågan och informera de andra nämnderna om beslutet. Viktigt är att valkrets nämnderna utväxlar information sinsemellan om de ansökningar och anmälningar som inkommit till dem. Samtliga valkrets nämnder ska avslutningsvis göra upp en sammanställning av kandidatlistorna så som bestäms i 41 §.

37 §. Bestämmande av kandidaternas ordningsföljd. Paragrafens 1 mom. motsvarar det nuvarande 1 mom. I 2 mom. tas bestämmelser in om lottning av partiernas och även de gemensamma listornas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna vid riksdagsval. I det föreslagna 3 mom. tas bestämmelser in som motsvarar det nuvarande 2 mom. om lottning av ordningsföljden mellan partierna, valförbunden och de gemensamma listorna i kommunal-

och Europaparlamentsval. En sådan differentiering av bestämmelserna behövs eftersom det enligt förslaget inte längre ska vara möjligt att ingå valförbund vid riksdagsval. Paragrafens 4 och 5 mom. motsvarar de nuvarande 3 och 4 mom.

41 §. Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor. Paragrafens 2 mom. ändras till följd av de ändringar som föreslås i 37 § så att hänvisningen i momentet gäller 37 § i dess helhet och inte såsom nu endast paragrafens 2 och 3 mom. Det föreslås att till 6 mom. i paragrafen fogas en bestämmelse om att beteckningen för den gemensamma lista som har gjorts upp av de valmansföreningar som har bildats i de olika valkretsarna ska antecknas i sammanställningen av kandidatlistorna. I nämnderna för de valkretsar där den gemensamma listan ställer upp kandidater ska i fråga om antecknandet av beteckningen det beslut iaktas som har fattats av den valkrets-nämnd som enligt 31 § 2 mom. behandlar den anmälan som gäller den gemensamma listan. Sålunda blir de övriga valkrets-nämnderna i praktiken tvungna att invänta beslut av den valkrets-nämnd som behandlar anmälan innan de kan sammanställa kandidatlistorna till denna del.

88 §. Sammanräkning av kandidaternas röstetal. Paragrafen föreslås bli upphävd. Enligt förslaget ska regleringen av riksdagsvalet i 1 mom. tas in i 125 a § 1 mom. och regleringen i 2 mom. i 125 e § 2 mom. Det föreslås att regleringen av kommunalvalet tas in i 156 a § och regleringen av Europaparlamentsvalet i 179 §.

89 §. Uträkning av valresultatet. Paragrafen föreslås bli upphävd. Enligt förslaget ska de nya bestämmelserna om uträkning av resultatet vid riksdagsval tas in i 125 a, 125 b, 125 c och 125 d §. Det föreslås att bestämmelserna om uträkning av valresultatet vid kommunalval i 89 § tas in som sådana i 156 b § och i fråga om Europaparlamentsval som sådana i 179 §.

91 §. Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval. Paragrafen föreslås bli upphävd. Det föreslås att bestämmelserna om riksdagsval tas in i 125 e § och bestämmelserna om kommunalval tas in som sådana i 156 c §.

92 §. Ersättare för riksdagsledamöter. Paragrafen föreslås bli upphävd. Vidare föreslås det att bestämmelserna i fråga om riksdagsval tas in i 125 f § och bestämmelserna om landskapet Åland i 125 h §.

93 §. Ersättare i fullmäktige. Det föreslås att paragrafen ska upphävas och att bestämmelserna om ersättare för fullmäktigeledamöter ska tas in som sådana i 156 d §.

94 §. Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval. Paragrafen föreslås bli upphävd. Det föreslås att motsvarande nya bestämmelser tas in i 125 g §.

95 §. Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval. Enligt förslaget ska paragrafen upphävas och bestämmelserna i den tas in som sådana i 156 e §.

96 §. Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval. Det föreslås att paragrafen som till sin natur är informativ ska upphävas som obehövlig.

97 §. Ersättare för ledamot av Europaparlamentet. Enligt förslaget ska paragrafen upphävas. Det föreslås att bestämmelser om ersättare för en ledamot av Europaparlamentet tas in i 180 §.

98 §. Antecknande av valresultat i protokoll. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att momentet motsvarar de ändringar som har föreslagits i bestämmelserna om riksdagsval. För kandidaterna vid riksdagsval räknas inte längre jämförelsetal ut. Samtidigt ska paragrafens ordalydelse göras tydligare.

101 §. Besvär rätt och besvär grunder. I paragrafens gällande 2 mom. finns bestämmelser om besvär rätt på den grund att valet har förrättats i fel ordning och att detta kan ha påverkat valresultatet. Bestämmelserna behöver ändras på grund av de ändringar som föreslagits i valsyste-met.

På de grunder som nämns i momentet har enligt 1 punkten samtliga röstberättigade besvär rätt vid riksdagsval. I praktiken innebär detta att en röstberättigad i vilken valkrets som helst kan besvara sig över beslut som Helsingfors valkrets-nämnd med stöd av 125 § fattat om att fastställa valresultatet. Besvär rätt vid riksdagsval som har förrättats i landskapet Ålands valkrets ska dock som hit-

tills endast den ha som är röstberättigad i den valkretsen.

Enligt 2 punkten i momentet har de som är röstberättigade i kommunen och kommunmedlemmarna besvärsmätt i kommunalval. Förslaget motsvarar det som föreskrivs i 1 och 2 punkten i gällande moment.

Enligt 3 punkten i momentet ska såsom hittills samtliga röstberättigade ha besvärsmätt i Europaparlamentsval.

103 §. Besvärsmyndighetens beslut. Det föreslås att bestämmelserna om utlysande av nyval i paragrafens 1 mom. ändras i fråga om riksdagsval. Enligt besvärsmyndighetens prövning kan nyval utlysas i en kommun eller i en valkrets eller i hela landet, om valmyndighetens beslut eller åtgärd har varit lagstridig och lagstridigheten uppenbart kan ha påverkat valresultatet och valresultatet inte kan rättas. Även om resultatet i ett riksdagsval rättas eller nyval utlyses t.ex. endast i någon valkrets, ska samtliga valkretsnämnder på nytt vidta de åtgärder som nämns i 125 a—125 g § och Helsingfors valkretsnämnd på nytt fastställa valresultatet i hela landet.

104 §. Delgivning av beslut. Enligt paragrafens 1 mom. ska förvaltningsdomstolen så som hittills delge ändringssökanden sitt beslut. Likaså ska förvaltningsdomstolen så som hittills delge också justitieministeriet sitt beslut samt dessutom samtliga valkretsnämnder i stället för enbart de valkretsnämnder och valombud som saken gäller. Det föreslås dessutom att valkretsnämnderna ska informera valombuden i de egna valkretsarna om förvaltningsdomstolens beslut.

Bestämmelser om förvaltningsdomstolens skyldighet att informera om sitt beslut i den officiella tidningen ska tas in i momentets sista mening. Bestämmelsen gäller enbart de fall där domstolen har beslutat att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas. Förvaltningsdomstolens beslut behöver inte publiceras som sådant, utan endast uppgifter om att förvaltningsdomstolen har bestämt att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

Det föreslås att beslutet inte längre behöver kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet.

105 §. Fortsatta besvär. Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrad så att den motsva-

rar den ändring som föreslås i 104 § 1 mom. om att förvaltningsdomstolen ska informera om sitt beslut i den officiella tidningen. Besvärstiden börjar i detta fall löpa när uppgifterna om förvaltningsdomstolens beslut har publicerats i den officiella tidningen.

108 §. Rätt att ställa upp kandidater. Det föreslås att regleringen i 2 mom. av partiernas möjligheter att vid riksdagsval ingå valförbund slopas. Det föreslås att regleringen av gemensamma listor i momentet ändras så att en gemensam lista så som hittills får bildas i en enda valkrets, men också i flera valkretsar.

Enligt förslaget ska ett nytt 3 mom., i vilket valförbund uttryckligen förbjuds vid riksdagsval, fogas till paragrafen. Den enda tillåtna sammanslutningen av kandidatuppställare är en gemensam lista som bildats av valmansföreningar.

109 §. Maximalt antal kandidater. Paragrafen motsvarar i övrigt den nuvarande utom att valförbund inte längre nämns i den, eftersom valförbund enligt den föreslagna ändringen i 108 § 3 mom. inte längre kan ingås vid riksdagsval. Därtill ska språkdräkten i paragrafen förtydligas.

120 §. Valombud. Enligt förslaget ska till 1 mom. fogas en ny bestämmelse om valombud för en gemensam lista som har bildats av valmansföreningar i olika valkretsar. Enligt förslaget ska en sådan gemensam lista bemyndiga ett valombud och en ersättare för honom eller henne i varje valkrets där den gemensamma listan ställer upp kandidater. I praktiken är det valombudet för den valmansförening som har bildat en gemensam lista inom valkretsen som bemyndigas att vara den gemensamma listans valombud. I en valkrets där det finns endast en valmansförening som hör till en gemensam lista kan ersättaren för valombudet dock exempelvis vara det valombud som utsetts för en sådan valmansförening i en annan valkrets som hör till samma gemensamma lista. Inga ändringar föreslås i bestämmelserna om valombud för en gemensam lista som har bildats i en enda valkrets.

125 a §. Uträkning av resultatet i en valkrets. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en bestämmelse som motsvarar gällande 88 § 1 mom. om att vid rösträkningen rös-

tetalen för de kandidater som har ställts upp av ett parti kommer partiet till godo och röstetalen för kandidaterna på valmansföreningarnas gemensamma lista kommer den gemensamma listan till godo.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om tidtabellen för rösträkningen vid riksdagsval och den arbetsfördelning som då ska iakttas. Enligt förslaget ska varje valkrets nämnd vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen, och som börjar klockan 18, fastställa kandidaternas, partiernas och de gemensamma listornas röstetal samt därtill det sammanlagda antalet avgivna röster i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets nämnd dessa uppgifter. Detta kan t.ex. vara det att meddelanden lämnas via valdatasystemet.

Det föreslås att i paragrafens 3 mom. tas in en hänvisning till den föreslagna 125 h § med bestämmelser om uträkning och fastställande av resultatet i riksdagsval i landskapet Ålands valkrets.

125 b §. Uträkning av valresultatet för hela landet. Enligt förslaget ska i 1 mom. tas in bestämmelser om att Helsingfors valkrets nämnd efter att ha fått uppgifter enligt 125 a § 2 mom. om de röster som avgetts i andra valkretsar, räknar ihop det antal röster som varje parti och gemensam lista har fått i hela landet.

I 2 mom. tas in bestämmelser om Helsingfors valkrets nämnds uppgift att ge jämförelsetal till varje parti, gemensam lista samt sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista och som har fått minst tre procent av de i hela landet avgivna rösterna. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska lika många jämförelsetal ges till varje parti, gemensam lista eller sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista som var och en av dem har ställt upp kandidater i hela landet. Jämförelsetalen ges enligt d'Hondtska metoden. För tydlighetens skull ska i momentet konstateras, att jämförelsetalet för en sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är det antal röster som kandidaten har fått.

I paragrafens 3 mom. tas in bestämmelser om Helsingfors valkrets nämnds uppgift att placera samtliga jämförelsetal i storleksord-

ning. Av jämförelsetalen visar de 199 största hur många riksdagsmandat varje parti, gemensam lista och sådan valmansförening som inte hör till någon lista har fått vid riksdagsvalet.

125 c §. Fördelning av erhållna riksdagsmandat. I paragrafens 1 mom. tas in en bestämmelse om att de riksdagsmandat som erhållits enligt 125 b § ska fördelas mellan valkretsarna. Det föreslås att termen riksdagsmandatsgrupp ska användas i denna paragraf och i de följande paragraferna för de partier, gemensamma listor och valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista och som erhållit mandat. Huvudregeln för fördelningen föreslås vara den att de mandat som varje riksdagsmandatsgrupp har fått i hela landet fördelas mellan valkretsarna i samma förhållande som det antal röster som gruppen har fått i hela landet fördelar sig mellan valkretsarna. Detta innebär att om en riksdagsmandatsgrupp i någon valkrets har fått tio procent av samtliga röster som gruppen har fått i hela landet, får gruppen i denna valkrets tio procent av det antal mandat som den fått i hela landet. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska vid fördelningen av de mandat som riksdagsmandatsgrupperna har fått dock beaktas de valkretsmandat som enligt det beslut av statsrådet som avses i 6 § 3 mom. baserar sig på befolkningens mängden i valkretsarna. Sålunda kan inte flera eller färre riksdagsledamöter än vad som nämns i detta beslut väljas från någon valkrets.

I paragrafens 2 mom. föreslås närmare bestämmelser om det förfarande, enligt vilket fördelningen enligt huvudregeln i 1 mom. i praktiken ska genomföras. Fördelningen ska för varje riksdagsmandatsgrupp ske separat i varje valkrets med iakttagande av den inbördes ordningsföljd för valkretsarna som nämns i 5 §.

Enligt den föreslagna regleringen i momentet ska det antal röster som riksdagsmandatsgruppen har fått i valkretsen divideras med gruppens totala röstetal i hela landet och det erhållna talet multipliceras med antalet riksdagsmandat enligt 125 b § utifrån gruppens totala röstetal i hela landet. Resultatet av räkneoperationen är ett decimaltal (t.ex. 2,3456). *Heltalsdelen* (2) visar då hur många platser gruppen direkt får i valkretsen. *Decimaldelen*

(3456) används vid fördelningen enligt 3 och 4 mom. i paragrafen

Ett decimaltal ska räknas ut för varje riksdagsmandatsgrupp i varje valkrets där gruppen har ställt upp kandidater.

Exempel: Parti A får 600 000 röster i hela landet och 45 riksdagsmandat. Partiet har ställt upp kandidater i samtliga 14 valkretsar. Partiet får 70 000 röster i Helsingfors valkrets. Räkneoperationen i fråga om parti A i Helsingfors valkrets är då

$$\begin{array}{r} 70\ 000 \\ \hline \times 45 = 5,2499. \\ \\ 600\ 000 \end{array}$$

För parti A blir då decimaltalet i Helsingfors valkrets 5,2499. Heltalsdelen (5) visar att partiet direkt får fem mandat i Helsingfors valkrets. Decimaldelen för parti A är i Helsingfors valkrets 2499.

Efter att decimaltalet för parti A har räknats ut i Helsingfors valkrets räknas dess decimaltal ut i Nylands valkrets. Om partiet får 85 000 röster i Nylands valkrets blir räkneoperationen

$$\begin{array}{r} 85\ 000 \\ \hline \times 45 = 6,3749. \\ \\ 600\ 000 \end{array}$$

Decimaltalet för parti A i Nylands valkrets blir 6,3749. Heltalsdelen (6) visar att partiet direkt får sex mandat i Nylands valkrets. Decimaldelen för partiet är i Nylands valkrets 3749.

Därefter räknas decimaltalet ut för parti A i Egentliga Finlands valkrets, sedan i Satakunta valkrets osv. i valkretsarnas inbördes ordningsföljd enligt 5 §.

De riksdagsmandat som ett parti får utifrån riksdagsmandatsgruppernas heltalsdel fördelas mellan valkretsarna efter det att ovan nämnda räkneoperationer har utförts för varje grupp i samtliga valkretsar. De mandat som tillfaller den grupp som har fått mest röster i hela landet ska enligt förslaget fördelas först, därefter mandatet för den grupp som har fått

det näst största antalet röster osv. Om röstetalet faller lika, ska ordningsföljden med stöd av 90 § avgöras genom lottning. Vid fördelningen av de olika riksdagsmandatsgruppernas mandat ska ordningsföljden för valkretsarna enligt 5 § iakttas.

Exempel: Parti A får mest röster (600 000) i hela landet och dess mandat (45) fördelas först mellan valkretsarna. Dess mandat fördelas enligt de uträknade heltalsdelarna så att Helsingfors valkrets får fem, Nylands valkrets sex osv. Därefter fördelas på samma sätt mandatet för det parti som har fått det näst största antalet röster i hela landet, sedan mandatet för det parti som fått tredje mest röster osv.

I paragrafens 3 mom. ska tas in en bestämmelse om förfarandet i det fall då samtliga 199 riksdagsmandat inte efter fördelningsoperationen enligt 2 mom. fördelats mellan valkretsarna. I detta skede ska de mandat som ännu inte har blivit fördelade enligt förslaget fördelas mellan valkretsarna i enlighet med resultatet av räkneoperationerna enligt 2 mom. i ordningsföljd enligt storleken på decimaltalens decimaldelar.

För varje riksdagsmandatsgrupp har i varje sådan valkrets, där gruppen har ställt upp kandidater decimaltalen räknats ut enligt 2 mom. Varje grupp har därmed också en decimaldel i en sådan valkrets. Varje decimaldel hänför sig följaktligen till någon grupp och å andra sidan till någon valkrets.

För fördelningen placeras samtliga riksdagsmandatsgruppers samtliga decimaldelar i storleksföljd och de mandat som ännu inte har fördelats ska fördelas mellan valkretsarna med början från den största decimaldelen.

Exempel: Riksdagsmandatsgrupperna är sju till antalet. Av dem har sex ställt upp kandidater i 14 valkretsar och en i fem valkretsar. Genom räkneoperationen $([6 \times 14] + [1 \times 5] = 89)$ fås en lista som omfattar sammanlagt 89 decimaldelar. Den största decimaldelen placeras först i ordningen och den minsta sist.

Den största decimaldelen hänför sig till parti B i Vasa valkrets (9987), den näst största till parti C i Kymmene valkrets (9554)

och den tredje största decimaldelen till parti A i Norra Savolax valkrets (9327).

Fördelningen enligt heltalsdelar ger Vasa valkrets 14 riksdagsmandat av dess sammanlagt 17, Kymmene valkrets nio av 12 och Norra Savolax valkrets sju av tio. Fördelningen enligt heltalsdelar ger parti A 38 av partiets 45 mandat i hela landet, parti B 36 av partiets 40 mandat i hela landet och parti C 30 av partiets 37 mandat i hela landet.

Parti B får det första mandat som fördelas utifrån decimaldelarna. Mandatet vinnas i Vasa valkrets. Följande mandat som fördelas enligt decimaldelarna får parti C i Kymmene valkrets och det tredje mandatet enligt decimaldelarna får parti A i Norra Savolax valkrets. Fördelningen sker enligt decimaldelarnas inbördes storlek från den största till den minsta tills samtliga 199 riksdagsmandat har fördelats mellan de olika valkretsarna.

Om decimaldelarna faller lika, ska deras inbördes ordningsföljd avgöras genom lottning. Det föreslås att en bestämmelse om detta tas in i 3 mom.

Vid fördelningen enligt decimaldelar beaktas för varje grupp endast så många decimaldelar som det behövs för att gruppens samtliga mandat enligt 125 b § 3 mom. ska kunna fördelas mellan valkretsarna. Om samtliga mandat för någon grupp blir fördelade redan utifrån heltalsdelarna ska de decimaldelar som hänför sig till denna grupp inte längre beaktas vid fördelningen enligt decimaldelar.

I paragrafens 4 mom. föreslås en bestämmelse om förfarandet i det fall att det observeras att en riksdagsmandatsgrupp utifrån de decimaldelar som hänför sig till gruppen är berättigad att få ett mandat i en valkrets där samtliga mandat redan fördelats. Då får gruppen inte mandatet i denna valkrets. Där emot ska gruppen enligt förslaget få ett mandat på basis av sin näst största decimaldel i en valkrets, där samtliga mandat ännu inte har fördelats.

Exempel: Enligt heltalsdelarna har 149 riksdagsmandat fördelats varför det på basis av decimaldelarna återstår 50 mandat att fördela. Vid fördelningen enligt decimaldelar uppkommer en situation, där den största decimaldelen av de återstående (t.ex. den 37:e)

hör till parti D i Norra Savolax valkrets. Samtliga mandat i denna valkrets har emellertid redan fördelats. Sålunda får parti D inte detta mandat på basis av decimaldelarna i denna valkrets. Partiets största decimaldel efter denna (t.ex. den 42:a) hänför sig till Birkalands valkrets. I denna valkrets har samtliga mandat ännu inte fördelats. Parti D får därför i Birkalands valkrets ett mandat på basis av sin decimaldel som är 42:a i storleksordning.

Som ett resultat av fördelningen har samtliga mandat som enligt 125 b § 3 mom. ska tillfalla en riksdagsmandatsgrupp fördelats mellan valkretsarna så att varje valkrets har det antal riksdagsmandat som anges i statsrådets beslut enligt 6 § 3 mom.

125 d §. Fördelning av erhållna riksdagsmandat i vissa fall. I paragrafen tas in en bestämmelse om hur riksdagsmandaten ska fördelas mellan riksdagsmandatsgrupperna i vissa speciellsituationer som på förhand bedöms vara mycket sällsynta.

I paragrafens 1 mom. ska föreskrivas om förfarandet i en sådan situation, där en riksdagsmandatsgrupp som på basis av heltalsdelarna enligt 125 c § 2 mom. är berättigad till ett mandat i en viss valkrets där samtliga mandat redan har fördelats. Eftersom det i den valkretsen inte kan väljas flera riksdagsledamöter än det antal som nämns i statsrådets beslut enligt 6 § 3 mom., får gruppen inte mandatet i denna valkrets, utan mandatet överförs i stället för att tilldelas enligt 125 c § 3 och 4 mom.

En sådan situation kan uppstå om röstningsaktiviteten i någon valkrets är betydligt (t.ex. ca 30—40 procentenheter) högre än i andra valkretsar. De decimaltal som räknas ut för de olika riksdagsmandatsgrupperna har i en sådan valkrets stora heltalsdelar eftersom varje grupp i valkretsen får ett stort antal röster. Då kan den sammanlagda summan av heltalsdelarna överskrida antalet riksdagsledamöter som ska väljas från valkretsen.

Exempel: Mandaten för parti E på basis av heltalsdelarna fördelas sist mellan de olika valkretsarna. Partiets decimaltal i valkretsen är 1,2210. Utifrån heltalsdelen (1) borde

partiet direkt få minst ett mandat i valkretsen. Samtliga mandat i valkretsen har redan fördelats mellan de andra grupperna. Då får partiet inte något mandat i den valkretsen, utan mandatet överförs för att tilldelas vid den fördelning som baserar sig på decimaldelarna.

En riksdagsmandatsgrupp kan inte få mandat i en valkrets där den inte har kandidater. Om en grupp inte har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat ännu inte har fördelats, ska dess mandat inte kunna överföras till en annan valkrets. I sådana fall får gruppen enligt förslaget mandatet utifrån heltalsdelen i den valkrets som denna del hänför sig. Eftersom det totala antalet mandat i en valkrets inte kan överskridas, ska ett mandat för någon annan grupp i valkretsen överföras för att tilldelas på nytt. Enligt förslaget är det då fråga om den grupp som enligt fördelningen på basis av heltalsdelar enligt 125 c § 2 mom. ursprungligen tilldelats det sista mandatet i valkretsen.

Exempel: Valmansföreningen F får ett mandat i Nylands valkrets. Föreningen har fått 60 000 röster i valkretsen. Valmansföreningen överskrider den nationella röstspärren på tre procent. Valmansföreningen har inga kandidater i de andra valkretsarna. Valmansföreningens sammanlagda antal röster i hela landet är därmed 60 000. Decimaltalet för valmansföreningen blir i Nylands valkrets efter räkneoperationen enligt 125 c § 2 mom.

$$\begin{array}{r} 60\,000 \\ \hline \end{array} \times 1 = 1,0000$$

60 000

Dessutom har valmansföreningen fått minst röster av riksdagsmandatsgrupperna i hela landet. Därför fördelas dess mandat sist vid fördelningen enligt heltalsdelar. Samtliga mandat i Nylands valkrets har redan fördelats mellan andra grupper. Valmansföreningen F är dock berättigad till ett mandat i Nylands valkrets eftersom den inte har kandidater i andra valkretsar. Å andra sidan kan inte flera riksdagsledamöter än vad som an-

ges i statsrådets beslut enligt 6 § 3 mom. väljas från valkretsen. Därför överförs mandatet för det parti som ursprungligen har fått valkretsens sista mandat för att tilldelas vid fördelningen enligt decimaldelar.

Om den riksdagsmandatsgrupp som ursprungligen har fått det sista mandatet i valkretsen inte har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat inte ännu har fördelats, kan dess mandat inte överföras. Enligt förslaget ska då från valkretsen överföras ett mandat som tillfallit den grupp som ursprungligen har fått det nästsista mandatet i valkretsen. Om inte heller denna grupp har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat ännu inte har fördelats, ska mandatet för den grupp som ursprungligen har fått därpå följande mandat i valkretsen överföras osv. Så ska man förfara tills mandatet för någon grupp kan överföras för att tilldelas vid fördelning enligt decimaldelarna.

I paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser som gäller fördelning enligt decimaldelar. Om en riksdagsmandatsgrupp på basis av fördelning enligt decimaldelar är berättigad till ett riksdagsmandat från en valkrets där samtliga mandat redan fördelats och gruppen inte har kandidater i de valkretsar där samtliga platser inte ännu har fördelats får gruppen mandatet i den valkrets som gruppens decimaldel hänför sig till. I sådana fall överförs mandatet för den grupp som ursprungligen fått det sista mandatet i denna valkrets för att på nytt fördelas mellan de valkretsar där alla mandat ännu inte har fördelats. Om inte heller denna grupp har kandidater i de återstående valkretsarna, överförs ett mandat för den gruppen som ursprungligen hade fått det näst sista mandatet i valkretsen för omfördelning osv. Så ska man förfara tills mandatet för någon grupp kan överföras till en annan valkrets.

Exempel: Sammanlagt 50 mandat ska fördelas på basis av fördelning enligt decimaldelar. Vid fördelningen uppstår en situation där följande decimaldel (t.ex. den 25:e) är parti C:s decimaldel i Vasa valkrets. Valkretsens samtliga mandat har dock redan fördelats. Parti C har dessutom inga kandidater i

andra sådana valkretsar, där samtliga mandat ännu inte har fördelats. Då får parti C mandatet i Vasa valkrets.

Därefter ska mandatet för det parti som ursprungligen har fått det sista mandatet i valkretsen, parti D, överföras för att tilldelas i någon annan valkrets. Parti D har inte heller kandidater i sådana andra valkretsar, där samtliga mandat ännu inte har fördelats. Då överförs det nästista mandatet i valkretsen, vilket parti B ursprungligen fått, för att tilldelas i en annan valkrets, eftersom partiet har kandidater i sådana valkretsar, där samtliga mandat ännu inte har fördelats.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om förfarandet i det fall, att valkretsens samtliga riksdagsmandat, på basis av andra bestämmelser i lagen, inte kan fördelas.

En sådan situation kan uppstå om röstningsaktiviteten i någon valkrets är betydligt (t.ex. ca 30—40 procentenheter) lägre än i de andra valkretsarna. De decimaltal som räknas ut för riksdagsmandatsgrupperna blir i en sådan valkrets låga när det gäller heltalsdelarna, eftersom antalet röster som var och en av grupperna i valkretsen får är litet. Då fördelas endast ett litet antal av valkretsens mandat på basis av fördelning enligt heltalsdelar. Å andra sidan har varje grupp endast en decimaldel i valkretsen. Därför är det möjligt att i det i valkretsen ännu finns ofördelade mandat även efter fördelning enligt decimaldelar.

Enligt förslaget ska det i momentet beskrivas att valkretsens ännu ofördelade riksdagsmandat i sådana situationer ska tilldelas den riksdagsmandatsgrupp eller de riksdagsmandatsgrupper, vilkas samtliga mandat enligt 125 b § 3 mom. ännu inte har fördelats. Tilldelningen ska ske valkretsvis enligt ordningsföljden i 5 § och så, att mandaten för den grupp som fått mest röster i hela landet fördelas först, därefter mandaten för den grupp som fått det näst största antalet röster osv.

Exempel: I en valkrets ska väljas 17 riksdagsledamöter och antalet riksdagsmandatsgrupper i hela landet är sju. Nio av valkretsens mandat blir tilldelade vid fördelning enligt heltalsdelar. Därefter fördelas åtta man-

dat enligt decimaldelar. Fördelningen enligt decimaldelar ger emellertid valkretsen lika många mandat som det finns grupper, dvs. sju. I detta skede kan därför endast 16 av valkretsens mandat fördelas. Det sista mandatet i valkretsen tilldelas den grupp som ännu har ett ofördelat mandat av de mandat som bestäms enligt 125 b § 3 mom.

125 e §. Fastställande av antalet valda riksdagsledamöter i de olika valkretsarna. Enligt förslaget ska i paragrafens 1 mom. tas in en bestämmelse om uppgiften för Helsingfors valkretsnämnd att meddela de övriga valkretsnämnderna hur många riksdagsmandat varje riksdagsmandatsgrupp får i valkretsen. Meddelandet lämnas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Detta kan t.ex. vara att meddelandet lämnas via valdatasy-stemet.

Enligt förslaget ska i 2 mom. tas in en bestämmelse om fördelningen av riksdagsmandaten inom varje valkrets. Varje valkretsnämnd ska tilldela de kandidater i grupperna som har fått de största personliga röstetalen i valkretsen de mandat som riksdagsmandatsgrupperna har fått.

I paragrafens 2 mom. ska också tas in en bestämmelse som motsvarar 2 mom. i gällande 88 § om att ett mandat som har tillfallit en kandidat som har förlorat sin valbarhet eller har avlidit ska tilldelas den kandidat i riksdagsmandatsgruppen som har fått det näst största antalet röster.

125 f §. Ersättare för riksdagsledamöter. I paragrafens 1 mom. föreslås en bestämmelse om valkretsnämndens uppgift att utse ersättare för riksdagsledamöter. I 2 mom. tas in en bestämmelse om hur ersättare för riksdagsledamöter ska bestämmas. Ersättare för en riksdagsledamot blir enligt förslaget den första icke valda kandidat som har fått mest röster inom samma riksdagsmandatsgrupp. Om en sådan kandidat inte finns, blir ersättare den icke valda kandidat från en annan riksdagsmandatsgrupp som i valkretsen har fått det största personliga röstetalet.

I 3 mom. bestäms om i vilka situationer en ny ersättare ska utses. Detta är fallet om ersättaren blir riksdagsledamot (punkt 1), väljs eller utnämns till ett ämbete som nämns i 27 § 3 mom. i grundlagen (punkt 3), ersätta-

ren förlorar sin valbarhet (*punkt 4*) eller avlider (*punkt 5*). En ny ersättare ska enligt förslaget utses även, om en ersättare som är ledamot av Europaparlamentet i stället för att bli riksdagsledamot fortsätter sitt arbete i Europaparlamentet (*punkt 2*).

125 g §. Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet i riksdagsval. Enligt paragrafens *1 mom.* ska varje valkrets nämnd på det sätt som justitieministeriet bestämmer för fastställande av valresultatet meddela Helsingfors valkrets nämnd vilka riksdagsledamöter och ersättare som blivit valda i valkretsen. Enligt förslaget ska Helsingfors valkrets nämnd fastställa valresultatet för hela landet. Helsingfors valkrets nämnds beslut om att fastställa valresultatet är sålunda ett överklagbart beslut enligt 100 § 1 mom.

I *2 mom.* bestäms att Helsingfors valkrets nämnd på det sätt som justitieministeriet bestämmer ska meddela justitieministeriet samt de övriga valkrets nämnderna det av nämnden fastställda valresultatet. Justitieministeriet kan bestämma att meddelandet ska lämnas t.ex. via valdatasystemet. Helsingfors valkrets nämnd ska enligt förslaget även kungöra valresultatet och en besväransvisning och utan dröjsmål publicera resultatet i Finlands författningssamling. Besvärstiden börjar enligt 102 § löpa från det att valresultatet har offentliggjorts.

125 h §. Uträkning och fastställande av resultatet i riksdagsval i landskapet Ålands valkrets. I paragrafen föreslås vissa bestämmelser om riksdagsval som förrättas i landskapet Åland. På dessa val tillämpas bestämmelserna i 125 g § om fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet i riksdagsval, bestämmelserna i 126 § om fullmakt för riksdagsledamot, bestämmelserna i 156 a § om sammanräkning av kandidaternas röstetal, bestämmelserna i 156 b § om uträkning av valresultatet samt bestämmelserna i 156 c § om bestämmande av resultatet i kommunalval. När en ersättare utses för en riksdagsledamot ska bestämmelserna i den föreslagna 180 § om ersättare för ledamot av Europaparlamentet iaktas i tillämpliga delar

I paragrafens *2 mom.* finns bestämmelser om att nytt riksdagsval ska förrättas i land-

skapet Åland, om valkrets nämnden inte kan utse en ny riksdagsledamot på grund av att en ersättare saknas. Nyval ska enligt huvudregeln förrättas utan dröjsmål. Nyval behöver dock inte förrättas om detta är onödigt med beaktande av att ett riksdagsval som även i övrigt ska förrättas ligger nära i tiden.

Det föreslås att justitieministeriet ska besluta om förrättande av nyval samt tidpunkten för det efter att ha hört Ålands landskapsregering. I praktiken bedömer justitieministeriet och landskapsregeringen tillsammans huruvida det är nödvändigt att förrätta valet. För tydlighetens skull nämns i momentet också att förhandsröstning i ett nytt riksdagsval i dessa fall sker endast i landskapet Ålands valkrets.

126 §. Fullmakt för riksdagsledamot. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar paragrafens nya innehåll. I paragrafen finns bestämmelser förutom om formuläret för fullmakten också om utdelning av fullmakt till de valda riksdagsledamöterna. Mellanrubriken före paragrafen stryks som onödig.

I paragrafens *1 mom.* tas in bestämmelser om att valkrets nämnden utan dröjsmål ska skriva ut fullmakter för de valda riksdagsledamöterna och sända fullmakterna till riksdagen för utdelning. Bestämmelserna motsvarar gällande 94 § 2 mom.

156 a §. Sammanräkning av kandidaternas röstetal. Det föreslås att i paragrafen tas in bestämmelser om kommunalval som motsvarar bestämmelserna i gällande 88 §. En ny mellanrubrik placeras före paragrafen

156 b §. Uträkning av valresultatet. Det föreslås att i paragrafen tas in bestämmelser om kommunalval som motsvarar bestämmelserna i gällande 89 §.

156 c §. Bestämmande av resultatet i kommunalval. Det föreslås att i paragrafen tas in bestämmelser om kommunalval som motsvarar bestämmelserna i gällande 91 §. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar paragrafens nya innehåll.

156 d §. Ersättare i fullmäktige. Det föreslås att i paragrafen tas in bestämmelser om kommunalval som motsvarar bestämmelserna i gällande 93 §.

156 e §. Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet i kommu-

nalval. Enligt förslaget ska i paragrafen tas in bestämmelser om kommunalval som motsvarar bestämmelserna i gällande 95 §.

179 §. Fastställande av valresultatet. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. till bestämmelsen om lottning i 90 § stryks som onödig. Dessutom ska momentets hänvisningar till bestämmelserna om uträkning av jämförelsetal och bestämmande av valresultatet ändras så att de motsvarar den föreslagna paragrafnumreringen. Enligt förslaget ska i Europaparlamentsval tillämpas bestämmelserna i 156 a § om sammanräkning av kandidaternas röstetal, bestämmelserna i 156 b § om uträkning av valresultatet samt bestämmelserna i 156 c § om bestämmande av resultatet i kommunalval.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. tas in bestämmelser som motsvarar gällande 88 § 2 mom. som reglerar den situationen där någon i strid med förbudet i 167 § har ställts upp som kandidat i samma Europaparlamentsval i två eller flera medlemsstater. De röster som kandidaten fått ska dock räknas det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, som kandidaten hörde till.

180 §. Ersättare för ledamot av Europaparlamentet. Enligt förslaget ska i den nya paragrafen tas in bestämmelser om hur en ersättare för en ledamot av Europaparlamentet ska utses. Paragrafen ska till sitt innehåll motsvara regleringen i gällande 92 och 97 §. Paragrafens rubrik föreslås bli ändrad så att i den tas in den officiella termen "Europaparlamentet".

Det föreslås att i paragrafens 1 mom. bestäms hur en ersättare för en ledamot av Europaparlamentet ska utses. Den första icke valda kandidaten från det parti, den gemensamma lista eller det valförbund, som den i parlamentet invalde hörde till ska utses till ersättare.

Paragrafens 2 mom. gäller de fall då en ersättare för parlamentsledamoten inte kan utses på det sätt som föreskrivs i 1 mom. Då skulle den icke valda kandidat vars namn står först i den namnserie baserad på jämförelsetal som nämns i 156 c § utses till ersättare. Förslaget motsvarar gällande 92 § 2 mom.

Det föreslås att i paragrafens 3 mom. tas in bestämmelser om hur en ny ersättare ska utses. Dessa motsvarar gällande 92 § 3 mom. Enligt förslaget ska en ny ersättare utses om ersättaren blir ledamot av Europaparlamentet (*punkt 1*), ersättaren förlorar sin valbarhet (*punkt 3*) eller avlider (*punkt 4*). En ny ersättare ska även utses om ersättaren blir vald eller utnämnd till tjänst eller befattning som nämns i 164 § 2 mom. (*punkt 2*). Den nya ersättaren förordnas av Helsingfors valkrets-nämnd.

1.3 Partilagen

9 §. Enligt förslaget ska till 9 § i partilagen fogas ett nytt 3 mom. varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom.

Enligt förslaget ska inom ramen för statsbudgeten statsunderstöd kunna beviljas förutom de partier som avses i 9 § 1 och 2 mom. i partilagen även ett sådant parti som vid det senast förrättade riksdagsvalet har fått minst två procent av de i hela landet avgivna rösterna. Understödsbeloppet ska stå i proportion till partiets röstunderlag. Understöd ska betalas på basis av partiets röstetal i valet.

På det föreslagna understödet ska i övrigt tillämpas bestämmelserna om statsunderstöd i partilagen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så att de kan tillämpas vid riksdagsvalet 2015.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Eftersom det första lagförslaget gäller ändring av grundlagen ska det behandlas i grundlagsordning enligt 73 § i grundlagen. De övriga lagförslagen innehåller endast sådana ändringar i gällande lagstiftning som följer av det första lagförslaget och kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 25 § i Finlands grundlag**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, *ändras* i Finlands grundlag 25 § som följer:

25 §

Riksdagsval

Riksdagsledamöterna väljs genom direkta, proportionella och hemliga val. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

För riksdagsval är landet med beaktande av antalet finska medborgare indelat i minst tolv och högst aderton valkretsar. Utöver detta bildar landskapet Åland en egen valkrets för val av en riksdagsledamot.

Rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval har registrerade partier och ett i lag bestämt

antal röstberättigade. Kandidaterna ställs upp valkretsvis.

Valresultatet bestäms på grundval av det antal röster som de som har ställt upp kandidater har fått i hela landet. För att en kandidat skall kunna väljas förutsätts att den som har ställt upp kandidaten har fått minst tre procent av samtliga i hela landet avgivna röster.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, kandidatnomineringen, valförrättningen och valkretsarna utfärdas genom lag.

_____

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

2.

Lag**om ändring av vallagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vallagen av den 2 oktober 1998 (714/1998) 88, 89, 91—97 och 123 § samt mellanrubriken före 126 §, av dem 94 § sådan den lyder i lag 1404/2009, samt
ändras 37 §, 41 § 2 och 6 mom., rubriken för 7 kap., 98 § 2 mom., 101 § 2 mom., 103 § 1 mom., 104 § 1 mom., 105 § 2 mom., 108 och 109 §, 120 § 1 mom., rubriken för 126 § samt 179 §, av dem 104 § 1 mom. och 105 § 2 mom. sådana de lyder i lag 300/2009, samt
fogas till 31 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 125 a—125 h § och en ny mellanrubrik före dem, till 126 § ett nytt 1 mom., varvid nuvarande 1—3 mom. blir 2—4 mom., till lagen nya 156 a—156 e § och en ny mellanrubrik före dem samt till lagen en ny 180 §, i stället för den 180 § som upphävts genom lag 1263/2007, som följer:

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

 En anmälan enligt 125 § om en gemensam lista som har bildats av valmansföreningar i olika valkretsar ska behandlas av den av de berörda valkrets nämnderna som enligt de uppgifter i befolkningsdatasystemet som avses i 6 § 2 mom. i sin valkrets har mest finska medborgare.

37 §

Bestämmande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval avgörs både partiernas och de gemensamma listornas inbördes ordningsföljd genom lottning.

Vid kommunalval och Europaparlamentsval avgörs genom lottning

1) den inbördes ordningsföljden mellan de partier som inte hör till något valförbund och valförbunden,

2) den inbördes ordningsföljden mellan de partier som har bildat ett valförbund,

3) den inbördes ordningsföljden mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i alfabetisk ordning.

Vid presidentval avgörs kandidaternas inbördes ordningsföljd vid det första valet genom lottning och kandidaterna tilldelas nummer enligt denna ordningsföljd börjande från nummer 2. Justitiekanslern i statsrådets ska närvara vid lottningen. Vid det andra valet har kandidaterna samma nummer som vid det första.

41 §

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

 Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och de partier som har

bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § så att partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger kommer först, därefter de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista. Kandidaterna ges ett nummer enligt denna ordningsföljd börjande från nummer 2.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen eller om inget förslag har framställts, bestämmer den myndighet som behandlar kandidatansökningarna en beteckning som endast anger den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. I riksdagsval ska de berörda valkrets-nämnderna i fråga om beteckningen för en gemensam lista som valmansföreningarna i olika valkretsar har bildat iakttä det beslut som den valkrets-nämnd har fattat som behandlar anmälan om gemensam lista. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om uträkning av valresultatet

98 §

Antecknande av valresultat i protokoll

I protokollet antecknas de uppgifter om den valda som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller vid presidentval i kandidatförteckningen och det antal röster som den valda fått samt dessutom vid kommunalval

och Europaparlamentsval den valdas jämförelsetal.

101 §

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Dessutom får följande personer överklaga beslutet på den grund att valet har förrättats i fel ordning och att detta kan ha påverkat valresultatet:

- 1) varje röstberättigad vid riksdagsval, vid riksdagsval i landskapet Ålands valkrets dock endast den som har rösträtt i den valkretsen,
- 2) vid kommunalval de som har rösträtt i kommunen och kommunmedlemmarna,
- 3) vid Europaparlamentsval alla röstberättigade.

103 §

Besvärsmyndighetens beslut

Har en valmyndighets beslut eller åtgärd varit lagstridig och har lagstridigheten uppenbart kunnat påverka valresultatet, ska nyval utlysas i kommunen, valkretsen eller hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

104 §

Delgivning av beslut

Förvaltningsdomstolen ska vid riksdagsval och Europaparlamentsval delge ändringssökanden sitt beslut. Dessutom ska förvaltningsdomstolen informera samtliga valkretsar och justitieministeriet om sitt beslut. Varje valkrets-nämnd vidarebefordrar informationen om beslutet till valkretsens valombud. Förvaltningsdomstolen ska informera om sitt beslut i den officiella tidningen, om förvaltningsdomstolen har bestämt att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

105 §

Fortsatta besvär

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, har de som nämns i 101 § rätt att anföra besvär. Vid kommunalval har även kommunstyrelsen besvärsmått. De som inte separat har delgetts beslutet, anses ha fått kännedom om beslutet när det publicerats i den officiella tidningen eller när beslutet anslagits på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser.

108 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid riksdagsval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

Vid kandidatnomineringen har två eller flera valmansföreningar rätt att i en eller flera valkretsar bilda en gemensam lista genom att avtala om det sinsemellan.

Valförbund kan inte ingå i riksdagsval.

109 §

Maximalt antal kandidater

Varje parti och gemensam lista får ställa upp högst 14 kandidater i en valkrets. Om flera än 14 riksdagsledamöter ska väljas i en valkrets, får antalet kandidater dock vara högst lika stort som det antal riksdagsledamöter som väljs i valkretsen.

120 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska i valkretsen ha ett valombud (*partiets valombud och valmansföreningens valombud*) och för varje valombud en ersättare. Dessutom ska de valmansföreningar som

har bildat en gemensam lista i en enda valkrets bemyndiga valombudet för någon av valmansföreningarna att i valkretsen verka som valombud för den gemensamma listan och ett valombud för någon annan valmansförening att vara dennes ersättare. För en gemensam lista som har bildats av valmansföreningar i olika valkretsar ska för varje berörd valkrets bemyndigas ett eget valombud och en ersättare för denne.

Uträkning och fastställande av resultatet i riksdagsval

125 a §

Uträkning av resultatet i en valkrets

Kandidaternas röstetal räknas ihop så att röstetalen för kandidaterna för ett parti kommer partiet till godo och röstetalen för kandidaterna för en gemensam lista som olika valmansföreningar har bildat kommer den gemensamma listan till godo.

Valkretsnämnden ska vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som varje kandidat har fått, samt det röstetal som varje parti och varje gemensamma lista sammanlagt har fått i valkretsen. Valkretsnämnden ska utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkretsnämnd de fastställda röstetalen samt det sammanlagda antalet röster som har avgetts i valkretsen.

I fråga om uträkning och fastställande av valresultatet vid riksdagsval i landskapet Ålands valkrets föreskrivs i 125 h §.

125 b §

Uträkning av valresultatet för hela landet

Helsingfors valkretsnämnd räknar ihop det sammanlagda antal röster som varje parti och gemensamma lista har fått i hela landet.

Helsingfors valkretsnämnd ger *jämförelsetal* till varje parti, gemensam lista samt sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista, om de har fått minst tre procent av de i hela landet givna rösterna. Till

varje parti och gemensam lista ges lika många jämförelsetal som partiet och listan har ställt upp kandidater i hela landet. Som första jämförelsetal ges hela det antal röster som kommit partiet eller den gemensamma listan till godo, som andra jämförelsetal hälften av det, som tredje jämförelsetal en tredjedel och så vidare. Jämförelsetalet för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista utgörs av det antal röster som valmansföreningens kandidat har fått.

Helsingfors valkrets nämnd placerar samtliga jämförelsetal i storleksordning. Av jämförelsetalen visar de 199 största hur många riksdagsmandat varje parti, gemensam lista och sådan valmansförening som inte hör till någon lista får.

125 c §

Fördelning av erhållna riksdagsmandat

Helsingfors valkrets nämnd fördelar de riksdagsmandat som varje parti, gemensam lista och sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista (*riksdagsmandatsgrupp*) har fått mellan de olika valkretsarna i samma proportion som det antal röster som riksdagsmandatsgrupperna har fått i hela landet fördelar sig mellan valkretsarna. Varje valkrets tilldelas det antal mandat som statsrådet bestämmer i sitt beslut som avses i 6 § 3 mom.

För fördelningen divideras det antal röster som riksdagsmandatsgruppen har fått i valkretsen med gruppens sammanlagda röstetal i hela landet. Det tal som då fås multipliceras med det antal riksdagsmandat som gruppen har fått i hela landet. Heltalsdelen i de decimaltal som resultatet av räkneoperationen ger visar hur många mandat gruppen får i valkretsen. Dessa mandat fördelas mellan valkretsarna i den ordning i vilken valkretsarna nämns i 5 § så att mandaten för den grupp som har fått det största antalet röster i hela landet fördelas först och därefter mandaten för den grupp som har fått det näst största antalet röster och så vidare.

Om samtliga riksdagsmandat inte blir fördelade enligt 2 mom., ska de återstående mandaten fördelas mellan valkretsarna enligt storleken på decimaldelarna i de decimaltal

som avses i nämnda moment. Den inbördes ordningsföljden för lika stora decimaldelar avgörs genom lottning.

Om en riksdagsmandatsgrupp enligt den decimaldelsbaserade fördelningen skulle vara berättigad att få ett riksdagsmandat i en viss valkrets, men valkretsens samtliga mandat redan blivit fördelade, får gruppen mandatet på grundval av sin näst största decimaldel i en sådan valkrets, där samtliga mandat ännu inte har fördelats.

125 d §

Fördelning av erhållna riksdagsmandat i vissa fall

Om en i 125 c § 2 mom. avsedd fördelning enligt heltalsdelarna i decimaltal skulle leda till att en riksdagsmandatsgrupp blir berättigad till ett riksdagsmandat i en valkrets, men valkretsens samtliga mandat redan har blivit fördelade, överförs gruppens mandat för att tilldelas enligt 3 och 4 mom. i nämnda paragraf. Om gruppen inte har kandidater i de valkretsar där alla mandat ännu inte har fördelats, får den ett mandat i den valkrets som bestäms enligt 2 mom. i nämnda paragraf. Mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens sista mandat överförs då för att tilldelas enligt 3 och 4 mom. i nämnda paragraf. Om inte heller denna grupp har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat ännu inte har fördelats, överförs mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens näst sista mandat för att tilldelas enligt de nämnda momenten och därefter mandatet för den grupp som har fått valkretsens tredje sista mandat och så vidare.

Om riksdagsmandatsgruppen vid fördelningen enligt 125 c § 4 mom. inte har kandidater i de valkretsar, där alla mandat inte har blivit fördelade, får den ett mandat i den valkrets som bestäms enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Då överförs mandatet för den grupp som ursprungligen har fått den valkretsens sista mandat att omfördelas enligt 3 och 4 mom. i nämnda paragraf. Om inte heller denna grupp har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat ännu inte har fördelats, överförs mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens näst sista

mandat att omfördelas enligt 125 c § 3 och 4 mom., därefter mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens tredje sista mandat och så vidare.

Om valkretsens samtliga riksdagsmandat inte annars blir fördelade, ska valkretsens återstående mandat fördelas mellan de riksdagsmandatsgrupper vars samtliga mandat inte ännu har fördelats mellan valkretsarna. Om antalet sådana valkretsar är större än ett, fördelas mandatet enligt gruppernas storlek börjande från den grupp som har fått mest röster och med iakttagande av den ordning i vilken valkretsarna nämns i 5 §.

125 e §

Fastställande av antalet valda riksdagsledamöter i de olika valkretsarna

Helsingfors valkrets nämnd meddelar på det sätt som justitieministeriet bestämmer de övriga valkrets nämnderna hur många riksdagsmandat varje riksdagsmandatsgrupp får i valkretsen.

Valkrets nämnden fördelar de mandat som riksdagsmandatsgrupperna har fått i valkretsen mellan kandidaterna i ordningsföljd enligt deras personliga röstetal. Om en kandidat som har blivit vald enligt denna ordningsföljd inte är valbar eller har avlidit, ska mandatet tilldelas den kandidat i riksdagsmandatsgruppen som har fått det näst största antalet röster.

125 f §

Ersättare för riksdagsledamöter

Valkrets nämnden utser en ersättare för varje riksdagsledamot.

Ersättare blir den första icke valda kandidaten inom samma riksdagsmandatsgrupp som den valda tillhör. Om en sådan kandidat inte finns, blir ersättare den icke valda kandidat från en annan riksdagsmandatsgrupp som i valkretsen har fått det största personliga röstetalet.

Valkrets nämnden ska utse en ny ersättare, om ersättaren

1) blir riksdagsledamot,

2) är ledamot av Europaparlamentet och i stället för att bli riksdagsledamot fortsätter sitt arbete i Europaparlamentet,

3) väljs eller utnämns till ett ämbete som nämns i 27 § 3 mom. i grundlagen,

4) förlorar sin valbarhet, eller

5) avlider.

125 g §

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet i riksdagsval

Varje valkrets nämnd ska på det sätt som justitieministeriet bestämmer och utan dröjsmål meddela Helsingfors valkrets nämnd vilka riksdagsledamöter och ersättare som har blivit valda i valkretsen, varefter Helsingfors valkrets nämnd fastställer valresultatet för hela landet.

Helsingfors valkrets nämnd ska på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela justitieministeriet och valkrets nämnderna valresultatet samt kungöra det. I kungörelsen meddelas valkretsvis uppgifter om de valda och ersättarna samt deras röstetal liksom även det sammanlagda röstetalet i varje valkrets och i hela landet. Kungörelsen och en besväransvisning ska publiceras i Finlands författningssamling.

125 h §

Uträkning och fastställande av resultatet i riksdagsval i landskapet Ålands valkrets

Valkrets nämnden i landskapet Ålands valkrets räknar ut och fastställer resultatet i riksdagsval i landskapet Ålands valkrets med iakttagande i tillämpliga delar av 125 g, 126, 156 a—156 c och 180 §.

Om valkrets nämnden i landskapet Ålands valkrets inte kan utse en ny riksdagsledamot på grund av att en ersättare saknas, ska nytt riksdagsval förrättas i valkretsen utan dröjsmål, om det inte med beaktande av tidpunkten för ett riksdagsval som även i övrigt ska förrättas är onödigt. Justitieministeriet bestämmer tidpunkten för valet efter att ha hört Ålands landskapsregering. Förhandsröstning i det nya valet sker endast i landskapet Ålands valkrets.

126 §

Fullmakt för riksdagsledamot

Valkretsnsämnden ska utan dröjsmål efter det att valresultatet har offentliggjorts skriva ut en fullmakt för varje vald riksdagsledamot och utan dröjsmål sända fullmakterna till riksdagen för utdelning till de valda.

Uträkning och fastställande av resultatet i kommunalval

156 a §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som hör till samma valförbund kommer valförbundet till godo, röstetalen för kandidater för ett parti som inte hör till något valförbund kommer partiet till godo, och röstetalen för kandidater för valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Om det framgår att en kandidat inte är valbar eller har avlidit, kommer de röster som har getts för kandidaten dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo som kandidaten hörde till.

156 b §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordningen i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten från varje parti eller gemensam lista som jämförelsetal får hela det antal röster som har avgetts till förmån för partiet eller den gemensamma listan, den andra kandidaten hälften, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna i ett parti som har bildat valförbund

bestäms oberoende av parti enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten som jämförelsetal får hela det antal röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel och så vidare.

Jämförelsetalet för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

156 c §

Bestämmande av resultatet i kommunalval

För bestämmande av valresultatet i kommunalval skrivs alla kandidaters namn i den ordning som deras jämförelsetal anger, och vid varje kandidats namn antecknas kandidatens jämförelsetal. Av kandidaterna i denna namnserie väljs så många kandidater, räknade från seriens början, som det i kommunen ska väljas fullmäktigeledamöter.

156 d §

Ersättare i fullmäktige

För fullmäktigeledamöterna väljs ersättare enligt 11 § i kommunallagen.

Om antalet ersättare under fullmäktiges mandatperiod blir ofullständigt, ska den kommunala centralvalnsämnden på begäran av fullmäktiges ordförande utse nya ersättare enligt 11 § i kommunallagen.

Om alla ersättarmandat inte kan besättas med stöd av bestämmelserna i denna paragraf, förblir antalet ersättare ofullständigt.

156 e §

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet i kommunalval

Varje kommunal centralvalnsämnd fastställer valresultatet vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen.

Den kommunala centralvalnsämnden ska utan dröjsmål

1) offentliggöra valresultatet genom att anslå protokollet med valresultatet och en besvärsanvisning på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser för en tid av sju dagar,

2) lämna en förteckning till fullmäktige över dem som blivit valda till fullmäktigeledamöter och ersättare och informera om det på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen,

3) underrätta justitieministeriet om valresultatet på det sätt som ministeriet bestämmer.

179 §

Fastställande av valresultatet

Efter att Helsingfors valkrets nämnd har fått meddelande enligt 178 § från samtliga valkretsar ska nämnden utan dröjsmål fastställa valresultatet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 156 a—156 c § föreskrivs om uträkning av jämförelsetal och bestämmande av valresultat.

Om det framgår att en kandidat i samma Europaparlamentsval har ställts upp som kandidat också i en annan medlemsstat i Eu-

ropeiska Unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo som kandidaten hör till.

180 §

Ersättare för ledamot av Europaparlamentet

Ersättare för en ledamot i Europaparlamentet blir den första icke valda kandidaten från det parti, den gemensamma lista eller det valförbund, som den valde hörde till.

Om en ersättare för parlamentsledamoten inte kan fås på något annat sätt, blir den icke valda kandidat ersättare vars namn står först i den namnserie som avses i 156 c §.

Helsingfors valkrets nämnd förordnar en ny ersättare för ledamoten, om ersättaren

- 1) blir ledamot av Europaparlamentet,
- 2) blir vald eller utnämnd till tjänst eller befattning som nämns i 164 § 2 mom.,
- 3) förlorar sin valbarhet, eller
- 4) avlider

Denna lag träder i kraft den _____

20 .

3.

Lag**om ändring av 9 § i partilagen**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 9 § i partilagen av den 10 januari 1969 (10/1969), sådan paragrafen lyder i lagarna 1/1973 och 1007/1998 ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

9 §

Berättigat till understöd är förutom de partier som avses i 1 och 2 mom. även ett sådant parti som vid det senast förrättade riksdagsvalet har fått minst två procent av de i hela landet avgivna rösterna. Understöd till ett sådant parti ska betalas på grundval av partiets röstetal i valet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 5 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 25 § i Finlands grundlag

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, *ändras* i Finlands grundlag 25 § som följer:

Gällande lydelse

25 §

Riksdagsval

Riksdagsledamöterna väljs genom direkta, proportionella och hemliga val. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

För riksdagsval är landet med beaktande av antalet finska medborgare indelat i minst tolv och högst aderton valkretsar. Utöver detta bildar landskapet Åland en egen valkrets för val av en riksdagsledamot.

Rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval har registrerade partier och ett i lag bestämt antal röstberättigade.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, kandidatnomineringen, valförrättningen och valkretsarna utfärdas genom lag.

Föreslagen lydelse

25 §

Riksdagsval

Riksdagsledamöterna väljs genom direkta, proportionella och hemliga val. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

För riksdagsval är landet med beaktande av antalet finska medborgare indelat i minst tolv och högst aderton valkretsar. Utöver detta bildar landskapet Åland en egen valkrets för val av en riksdagsledamot.

Rätt att ställa upp kandidater i riksdagsval har registrerade partier och ett i lag bestämt antal röstberättigade. *Kandidaterna ställs upp valkretsvis.*

Valresultatet bestäms på grundval av det antal röster som de som har ställt upp kandidater har fått i hela landet. För att en kandidat skall kunna väljas förutsätts att den som har ställt upp kandidaten har fått minst tre procent av samtliga i hela landet avgivna röster.

Närmare bestämmelser om tidpunkten för riksdagsval, kandidatnomineringen, valförrättningen och valkretsarna utfärdas genom lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av vallagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vallagen av den 2 oktober 1998 (714/1998) 88, 89, 91—97 och 123 § samt mellanrubriken före 126 §, av dem 94 § sådan den lyder i lag 1404/2009, samt

ändras 37 §, 41 § 2 och 6 mom., rubriken för 7 kap., 98 § 2 mom., 101 § 2 mom., 103 § 1 mom., 104 § 1 mom., 105 § 2 mom., 108 och 109 §, 120 § 1 mom., rubriken för 126 § samt 179 §, av dem 104 § 1 mom. och 105 § 2 mom. sådana de lyder i lag 300/2009, samt

fogas till 31 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 125 a—125 h § och en ny mellanrubrik före dem, till 126 § ett nytt 1 mom., varvid nuvarande 1—3 mom. blir 2—4 mom., till lagen nya 156 a—156 e § och en ny mellanrubrik före dem samt till lagen en ny 180 §, i stället för den 180 § som upphävts genom lag 1263/2007, som följer:

Gällande lydelse

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Föreslagen lydelse

31 §

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

En anmälan enligt 125 § om en gemensam lista som har bildats av valmansföreningar i olika valkretsar ska behandlas av den av de berörda valkrets nämnderna som enligt de uppgifter i befolkningsdatasystemet som avses i 6 § 2 mom. i sin valkrets har mest finska medborgare.

37 §

Fastställande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

37 §

Bestämmande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval avgörs både partiernas och

Vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund och

3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

Vid presidentval utlottas kandidaternas inbördes ordningsföljd vid det första valet och de tilldelas nummer i enlighet med denna, med 2 som första nummer. Justitiekanslern i statsrådet skall vara närvarande vid lottningen. Vid det andra valet har kandidaterna samma nummer som vid det första valet.

41 §

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller,

de gemensamma listornas inbördes ordningsföljd genom lottning.

Vid kommunalval och Europaparlamentsval avgörs genom lottning

1) den inbördes ordningsföljden mellan de partier som inte hör till något valförbund och valförbunden,

2) den inbördes ordningsföljden mellan de partier som har bildat ett valförbund,

3) den inbördes *ordningsföljden* mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i alfabetisk ordning.

Vid presidentval avgörs kandidaternas inbördes ordningsföljd vid det första valet genom lottning och kandidaterna tilldelas nummer enligt denna ordningsföljd börjande från nummer 2. Justitiekanslern i statsrådets ska närvara vid lottningen. Vid det andra valet har kandidaterna samma nummer som vid det första.

41 §

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § så att partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger kommer först, därefter de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista. Kandidaterna ges ett nummer enligt denna ordningsföljd börjande från nummer 2.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller,

om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatansökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen eller om inget förslag har framställts, bestämmer den myndighet som behandlar kandidatansökningarna en beteckning som endast anger den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. *I riksdagsval ska de berörda valkrets-nämnderna i fråga om beteckningen för en gemensam lista som valmansföreningarna i olika valkretsar har bildat iaktta det beslut som den valkrets-nämnd har fattat som behandlar anmälan om gemensam lista.* För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

7 kap.

Uträkning och fastställande av valresultatet

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om uträkning av valresultatet

(upphävs, se 125 a § och 156 a §, 2 mom. se 179 § 2 mom.)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

89 §

(upphävs, se 156 b §)

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

91 §

(upphävs, se 125 e § och 156 c §)

Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval

För bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval skrivs alla kandidaters namn i den ordning som deras jämförelsetal anger, och invid varje kandidats namn antecknas kandidatens jämförelsetal. Av kandidaterna i denna namnserie väljs så många kandidater, räknade från seriens början, som i valkretsen skall väljas till riksdagsledamöter eller i kommunen till fullmäktigeledamöter.

92 §

(upphävs 1—3 mom., se 125 f § och 180 §
2 och 3 mom., 4 mom. se 125 h § 2 mom.)

Ersättare för riksdagsledamöter

Ersättaren för en riksdagsledamot bestäms så att ersättare blir den första icke valda kandidaten i det parti eller på den gemensamma lista eller, då valförbund har bildats, den första icke valda kandidaten inom det valförbund som den valde tillhörde.

Kan en ersättare för en riksdagsledamot inte erhållas på något annat sätt, blir den icke valda kandidat ersättare, vars namn står först i den namnserie som avses i 91 §.

Blir ersättaren riksdagsledamot eller bortfaller ersättaren av någon annan orsak, skall valkretsnumnden bestämma en ny ersättare med iakttagande av bestämmelserna i 1 och 2 mom.

Blir riksdagsmandatet ledigt i landskapet Ålands valkrets och finns det ingen ersättare enligt 1 eller 2 mom., skall nytt riksdagsval utan dröjsmål förrättas i valkretsen. Tiden för valet bestäms och kungörs av justitieministeriet. Förhandsröstning sker endast i landskapet Ålands valkrets.

93 §

(upphävs, se 156 d §)

Ersättare i fullmäktige

För fullmäktigeledamöterna väljs ersättare på det sätt som bestäms i 11 § kommunallagen.

Blir antalet ersättare under tiden för fullmäktiges mandatperiod ofullständigt, skall den kommunala centralvalnumnden på begäran av fullmäktiges ordförande enligt 11 § kommunallagen förordna nya ersättare.

Kan alla ersättarplatser inte besättas med stöd av denna paragraf, förblir antalet ersättare ofullständigt.

94 §

(upphävs, se 125 g §, 2 mom. se 126 §)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval

Valkretsnumnden fastställer valresultatet

vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18.

Valkrets nämnden ska offentliggöra valresultatet jämte besväransvisning genom ett tillkännagivande hos nämnden, i vilket det även ska meddelas vem som är ersättare för vilken invald riksdagsledamot. Valkrets nämnden ska dessutom utan dröjsmål skriva ut en fullmakt för var och en som blivit vald och utan dröjsmål sända fullmakterna till riksdagen för utdelning till de valda.

Valkrets nämnden ska omedelbart underrätta justitieministeriet, på det sätt som ministeriet bestämmer, och de kommunala centralvalnämnderna i valkretsen om valresultatet samt tillkännage resultatet och de valdas jämförelsetal och röstetal i de i valkretsen mest spridda tidningar vilka företräder de partier från vilka kandidater valts.

95 §

(upphävs, se 156 e §)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval

Den kommunala centralvalnämnden fastställer valresultatet vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar klockan 18.

Den kommunala centralvalnämnden skall utan dröjsmål

1) offentliggöra valresultatet genom att anslå protokollet med valresultatet jämte besväransvisning på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser för en tid av sju dagar,

2) tillställa fullmäktige en förteckning över dem som blivit valda till fullmäktige och deras ersättare och tillkännage förteckningen på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen, samt

3) underrätta justitieministeriet om valresultatet på det sätt som ministeriet bestämmer.

96 §

(upphävs)

Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval

I II avdelningen finns bestämmelser om uträknandet av kandidaternas röstetal vid presidentval och Europaparlamentsval samt sätet att räkna ut, bestämma, fastställa och offentliggöra resultatet av dessa val samt tillkännagivande av resultatet.

97 §

(upphävs, se 180 § 1 mom.)

Ersättare för ledamot av Europaparlamentet

Om bestämmande av ersättare för den som valts till ledamot av Europaparlamentet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättare för riksdagsledamöter i 92 §.

98 §

98 §

Antecknande av valresultat i protokoll

Antecknande av valresultat i protokoll

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röstetal.

I protokollet antecknas de uppgifter om den valda som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller vid presidentval i kandidatförteckningen och det antal röster som den valda fått samt dessutom vid kommunalval och Europaparlamentsval den valdas jämförelsetal.

101 §

101 §

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Dessutom får beslutet på den grunden att valen har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet överklagas av

1) varje röstberättigad person inom valkretsen eller kommunen i fråga, och

2) vid kommunalval av kommunmedlemmarna.

Dessutom får följande personer överklaga beslutet *på den grund* att valet har förrättats i fel ordning och att detta kan ha påverkat valresultatet:

1) varje röstberättigad *vid riksdagsval, vid riksdagsval i landskapet Ålands valkrets dock endast den som har rösträtt i den valkretsen,*

2) vid kommunalval *de som har rösträtt i kommunen och kommunmedlemmarna,*

3) *vid Europaparlamentsval alla röstberättigade.*

103 §

Besvärmyndighetens beslut

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyndigheten varit lagstridigt och har lagstridigheten uppenbart kunnat inverka på valresultatet, skall nyval utlysas i valkretsen eller kommunen i fråga eller *vid Europaparlamentsval* i hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

---

103 §

Besvärmyndighetens beslut

Har en valmyndighets beslut eller åtgärd varit lagstridig och har lagstridigheten uppenbart kunnat påverka valresultatet, ska nyval utlysas i *kommunen, valkretsen* eller hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

---

104 §

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, valkretsnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

---

104 §

Delgivning av beslut

Förvaltningsdomstolen ska vid riksdagsval och Europaparlamentsval delge ändringssökanden sitt beslut. Dessutom ska *förvaltningsdomstolen informera samtliga valkretsar och justitieministeriet om sitt beslut. Varje valkretsnämnd vidarebefordrar informationen om beslutet till valkretsens valombud. Förvaltningsdomstolen ska informera om sitt beslut i den officiella tidningen, om förvaltningsdomstolen har bestämt att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.*

---

105 §

Fortsatta besvär

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, tillkommer besvärsrätt dem som nämns i 101 § samt vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet *särskilt* anses ha fått kännedom om beslutet när det första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när det anslags på anslagstavlan för offentliga *kommunala* kungörelser.

---

105 §

Fortsatta besvär

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, *har de* som nämns i 101 § *rätt att anföra besvär. Vid kommunalval har* även kommunstyrelsen *besvär*rätt. De som inte *separat* har delgetts beslutet, anses ha fått kännedom om beslutet när det *publicerats i den officiella tidningen eller när beslutet anslagits på kommunens anslagstavla* för offentliga kungörelser.

---

108 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid riksdagsval får kandidater ställas upp av

- 1) partier, *och*
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

När kandidater ställs upp har *två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan*. Två eller flera valmansföreningar har *på motsvarande sätt* rätt att bilda en gemensam lista.

109 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti, *ett valförbund* eller en gemensam lista får i *varje* valkrets ha högst 14 kandidater till riksdagen. Skall från valkretsen väljas flera än 14 riksdagsledamöter, får kandidaterna dock vara högst lika många som det antal riksdagsledamöter som skall väljas från valkretsen.

120 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall i valkretsen ha ett valombud (***partiets valombud och valmansföreningens valombud***) och för varje valombud en ersättare. Dessutom skall valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den ***gemensamma listans valombud*** och ett annat ombud att vara ersättare.

108 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid riksdagsval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

Vid kandidatnomineringen har två eller flera valmansföreningar rätt att i *en eller flera valkretsar* bilda en gemensam lista *genom att avtala om det sinsemellan*.

Valförbund kan inte ingås i riksdagsval.

109 §

Maximalt antal kandidater

Varje parti *och* gemensam lista får ställa upp högst 14 kandidater i en valkrets. *Om* flera än 14 riksdagsledamöter ska väljas i en valkrets, får antalet kandidater dock vara högst lika *stort* som det antal riksdagsledamöter som väljs i valkretsen.

120 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat ska i valkretsen ha ett valombud (***partiets valombud och valmansföreningens valombud***) och för varje valombud en ersättare. Dessutom ska de valmansföreningar som har bildat en gemensam lista *i en enda valkrets bemyndiga valombudet för någon av valmansföreningarna att i valkretsen verka som valombud för den gemensamma listan och ett valombud för någon annan valmansförening att vara dennes ersättare*. För en gemensam lista som har bildats av valmansföreningar i olika valkretsar ska för varje berörd valkrets bemyndigas ett eget valombud och en ersättare för denne.

123 §

(upphävs)

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa valkrets nämnden anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

Uträkning och fastställande av resultatet i riksdagsval

125 a §

Uträkning av resultatet i en valkrets

Kandidaterna röstetal räknas ihop så att röstetalen för kandidaterna för ett parti kommer partiet till godo och röstetalen för kandidaterna för en gemensam lista som olika valmansföreningar har bildat kommer den gemensamma listan till godo.

Valkrets nämnden ska vid ett sammanträde som börjar klockan 18 den tredje dagen efter valdagen fastställa det röstetal som varje kandidat har fått, samt det röstetal som varje parti och varje gemensamma lista sammanlagt har fått i valkretsen. Valkrets nämnden ska utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer meddela Helsingfors valkrets nämnd de fastställda röstetalen samt det sammanlagda antalet röster som har avgetts i valkretsen.

I fråga om uträkning och fastställande av valresultatet vid riksdagsval i landskapet Ålands valkrets föreskrivs i 125 h §.

125 b §

Uträkning av valresultatet för hela landet

Helsingfors valkrets nämnd räknar ihop det sammanlagda antal röster som varje parti

och gemensamma lista har fått i hela landet.
Helsingfors valkrets nämnd ger **jämförelsetal** till varje parti, gemensam lista samt sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista, om de har fått minst tre procent av de i hela landet givna rösterna. Till varje parti och gemensam lista ges lika många jämförelsetal som partiet och listan har ställt upp kandidater i hela landet. Som första jämförelsetal ges hela det antal röster som kommit partiet eller den gemensamma listan till godo, som andra jämförelsetal hälften av det, som tredje jämförelsetal en tredjedel och så vidare. Jämförelsetalet för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista utgörs av det antal röster som valmansföreningens kandidat har fått.

Helsingfors valkrets nämnd placerar samtliga jämförelsetal i storleksordning. Av jämförelsetalen visar de 199 största hur många riksdagsmandat varje parti, gemensam lista och sådan valmansförening som inte hör till någon lista får.

125 c §

Fördelning av erhållna riksdagsmandat

Helsingfors valkrets nämnd fördelar de riksdagsmandat som varje parti, gemensam lista och sådan valmansförening som inte hör till någon gemensam lista (**riksdagsmandatsgrupp**) har fått mellan de olika valkretsarna i samma proportion som det antal röster som riksdagsmandatsgrupperna har fått i hela landet fördelar sig mellan valkretsarna. Varje valkrets tilldelas det antal mandat som statsrådet bestämmer i sitt beslut som avses i 6 § 3 mom.

För fördelningen divideras det antal röster som riksdagsmandatsgruppen har fått i valkretsen med gruppens sammanlagda röstetal i hela landet. Det tal som då fås multipliceras med det antal riksdagsmandat som gruppen har fått i hela landet. Heltalsdelen i de decimaltal som resultatet av räkneoperationen ger visar hur många mandat gruppen får i valkretsen. Dessa mandat fördelas mellan valkretsarna i den ordning i vilken valkretsarna nämns i 5 § så att mandatet för den grupp som har fått det största antalet röster i

hela landet fördelas först och därefter mandaten för den grupp som har fått det näst största antalet röster och så vidare.

Om samtliga riksdagsmandat inte blir fördelade enligt 2 mom., ska de återstående mandaten fördelas mellan valkretsarna enligt storleken på decimaldelarna i de decimaltal som avses i nämnda moment. Den inbördes ordningsföljden för lika stora decimaldelar avgörs genom lottning.

Om en riksdagsmandatsgrupp enligt den decimaldelsbaserade fördelningen skulle vara berättigad att få ett riksdagsmandat i en viss valkrets, men valkretsens samtliga mandat redan blivit fördelade, får gruppen mandatet på grundval av sin näst största decimaldel i en sådan valkrets, där samtliga mandat ännu inte har fördelats.

125 d §

Fördelning av erhållna riksdagsmandat i vissa fall

Om en i 125 c § 2 mom. avsedd fördelning enligt heltalsdelarna i decimaltalen skulle leda till att en riksdagsmandatsgrupp blir berättigad till ett riksdagsmandat i en valkrets, men valkretsens samtliga mandat redan har blivit fördelade, överförs gruppens mandat för att tilldelas enligt 3 och 4 mom. i nämnda paragraf. Om gruppen inte har kandidater i de valkretsar där alla mandat ännu inte har fördelats, får den ett mandat i den valkrets som bestäms enligt 2 mom. i nämnda paragraf. Mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens sista mandat överförs då för att tilldelas enligt 3 och 4 mom. i nämnda paragraf. Om inte heller denna grupp har kandidater i de valkretsar där samtliga mandat ännu inte har fördelats, överförs mandatet för den grupp som ursprungligen har fått valkretsens näst sista mandat för att tilldelas enligt de nämnda momenten och därefter mandatet för den grupp som har fått valkretsens tredje sista mandat och så vidare.

Om riksdagsmandatsgruppen vid fördelningen enligt 125 c § 4 mom. inte har kandidater i de valkretsar, där alla mandat inte har blivit fördelade, får den ett mandat i den

